

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Doorkiesnummer	Behandeld door	Datum
2	541091	R. Maathuis / T. Meulman	26 maart 2024

Onderwerp
kennisgeving vaststellen Jaarverslagen VTH 2023

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren wij u dat wij de jaarverslagen vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van de fysieke leefomgeving hebben vastgesteld. Met de jaarverslagen wordt teruggekeken op de uitvoering VTH-taken in 2023. Er zijn twee verslagen opgesteld. Het jaarverslag VTH Twente 2023 gaat over de uitvoering van de milieutaken door Omgevingsdienst Twente (ODT). Het jaarverslag VTH 2023 heeft betrekking op de uitvoering van lokale taken op basis van de Wabo, APV en bijzondere wetten. In beide verslagen wordt de gerealiseerde inzet vergeleken met de geplande inzet uit de uitvoeringsprogramma's VTH 2023.

De verantwoordelijkheid voor een adequate uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving ligt voor een groot deel bij de lokale overheid en de in opdracht hiervan handelende omgevingsdienst. Als VTH-taken niet goed worden uitgevoerd, kan dat invloed hebben op de veiligheid en gezondheid van de leefomgeving. Door te rapporteren over de uitvoering van de voorgenomen activiteiten en het bereiken van gestelde beleidsdoelen, wordt de basis gelegd voor volgende VTH-programma's. Waar nodig wordt op basis van de resultaten bijgestuurd.

Jaarverslag VTH Twente 2023 (ODT)

Omgevingsdienst Twente voert milieutaken uit en heeft de opdracht om de leefomgeving te beschermen en te verbeteren. Dit doet de omgevingsdienst door onder andere vergunningen te verlenen, toezicht te houden, handhavend op te treden als dat nodig is, onderzoeken te doen en te adviseren over milieuthema's. Omgevingsdienst Twente werkt vanaf 2019 in opdracht van alle Twentse gemeenten en de provincie Overijssel.

In 2023 heeft de ODT zich gericht voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De pilot Omgevingstafel Twente is voortgezet om ervaring op te doen met de nieuwe integrale werkwijze onder de Omgevingswet. De omgevingstafel draagt bij aan meer participatie van de omgeving rondom een initiatief. Dit moet leiden tot het vooraf herkennen en oplossen van eventuele knelpunten. De pilot Omgevingstafel Twente wordt in 2024 voortgezet.

Het traject van herijking van de financiering heeft in het begrotingsjaar 2024 gezorgd voor de beschikbaarheid van extra formatie. Samen met het natuurlijk verloop zorgt dit nu voor veel vacatureruimte die moeilijk op korte termijn volledig is te bezetten met kwalitatief goede medewerkers. In 2023 is gestart met een omvangrijke wervingscampagne. Deze wordt in 2024 gecontinueerd. De krapte op de arbeidsmarkt doet zich echter in alle sectoren gelden, waardoor er kans bestaat op onderuitputting.

De planning van het jaarprogramma 2023 kwam niet volledig overeen met de realisatie. Het aantal ingebrachte uren is niet volledig benut. De prognose voor het aantal vergunningenproducten bleek enigszins hoger dan de realisatie. Het aantal verwachte producten is een vraaggerichte inschatting. Vooral het aantal bodemmeldingen en asbestmeldingen bleef achter bij de verwachting. De uitvoering van periodieke milieucontroles bleef regionaal, dus ook in de gemeente Almelo, achter bij de planning. De voornaamste oorzaak ligt in de krapte op de arbeidsmarkt. Het tekort is deels gecompenseerd door een toename in de afhandeling van milieuklachten in onze gemeente. Het personeelstekort binnen cluster juridisch heeft geleid tot minder afgeronde en een structureel hoge werkvoorraad. Eind 2023 heeft het intensieve recruitmentproces vruchten afgeworpen. Het handhavingscluster is versterkt met meerdere juristen. Dit moet in 2024 leiden tot een afname in werkvoorraad en werkdruk binnen dit cluster. De milieuidvisering binnen de standaard VTH-taken is conform planning uitgevoerd.

De verantwoordingsrapportages van de ODT over de uitvoering van VTH zijn nu hoofdzakelijk gericht op outputdata, zoals het aantal vergunningen, controles en meldingen. De ODT wil samen met haar deelnemers een proces in gang zetten naar meer outcomegericht rapporteren. Dat betekent kortweg het in beeld brengen van de maatschappelijke effecten van de uitvoering van merendeels wettelijke milieutaken.

Jaarverslag VTH 2023 (gemeente Almelo)

In 2023 stonden de voorbereidingen voor de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) centraal. Voorbeelden hiervan zijn het inrichten van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en aanpassingen in het vergunningsverleningsproces.

Daarnaast is er veel geïnvesteerd in het tegengaan van illegale kamerbewoning. Dit heeft in 2023 geresulteerd in de oprichting van de Pandbrigade Almelo. Ook het voortraject bij vergunningverlening is vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet belangrijker geworden. De doorontwikkeling van de intaketafel binnen onze organisatie heeft daar aan bijgedragen.

Het aantal behandelde bouw aanvragen bleek in 2023 iets lager dan voorgaande jaren. Dezelfde trend was zichtbaar in het aantal vergunningen voor de activiteit bouwen. Dit valt te verklaren door verschillende grote bouwprojecten die zich in de afrondingsfase bevinden (Almelo Noord-Oost, XL Businesspark en het Indiëterrein).

Verordening uitvoering en handhaving

Kaderstellend voor onze VTH-uitvoering zijn de landelijke kwaliteitseisen en de in 2023 door uw raad vastgestelde verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht. Dit wordt geborgd met kwaliteitscriteria, die inzichtelijk maken welke kwaliteit bij uitvoering verwacht mag worden. Het voldoen aan kwaliteitscriteria zorgt ervoor dat het bevoegd gezag in staat is kwaliteit en continuïteit te leveren.

Uit het jaarverslag van de ODT blijkt dat deze organisatie momenteel niet volledig voldoet aan de kwaliteitscriteria. In 2023 is vooral ingezet op de werving van personeel. In 2024 worden alle (nieuwe) medewerkers beoordeeld op opleidingsniveau, werkervaring en vlieguren ten opzichte van het bijbehorende functieprofiel en takenpakket. Vervolgens wordt per medewerker beoordeeld hoe diegene gaat voldoen aan de gestelde criteria.

Uit het lokale jaarverslag blijkt dat binnen het deskundigheidsgebied cultuurhistorie niet wordt voldaan aan de frequentie-eisen. In het jaarverslag is toegelicht dat vanwege de geborgde samenwerking met Het Oversticht toch voldoende kwaliteit kan worden geboden.

Beleidsdoelen

In juli 2023 hebben wij u geïnformeerd over de vaststelling van het uniforme VTH beleid Twente. Met dit beleid wordt invulling gegeven aan een gelijk speelveld in de regio. Er worden zo veel mogelijk gelijke eisen en normen gesteld bij het verlenen van vergunningen, het uitoefenen van toezicht en het uitvoeren van handhavingsacties. Het regionale VTH beleid is actueel en geeft de ODT richting om de opgedragen taken op een professionele manier binnen vastgestelde kaders uit te voeren.

In 2023 was ook het lokale VTH-beleid actueel. Vanwege de inwerkingtreding van nieuwe wetgeving is met het programma uitvoering en handhaving 2024 voorzien in een handelingskader Wkb. Dit jaar actualiseren wij het lokale beleid voor de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

J. Dijkstra

M.M. van 't Veld

Jaarverslag VTH 2023

Lokaal jaarverslag vergunningverlening, toezicht en handhaving
van de fysieke leefomgeving

Samenvatting

Waarom dit jaarverslag?

Voor u ligt het jaarverslag vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) 2023. Het jaarverslag 2023 borduurt voort op de ingeslagen weg, waarvan het verslag 2022 het startpunt vormt. Het jaarverslag 2023 maakt een vergelijking tussen de in 2023 bereikte resultaten en de beoogde doelen uit het programma 2023. In komende jaarverslagen werken wij verder aan het verbeteren van onze informatievoorziening en het toegankelijk presenteren van onze inzet.

Wettelijke verplichting

Het is verplicht om jaarlijks verslag te doen van de uitvoering van VTH-taken op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Voor de taken met betrekking tot APV/Bijzondere Wetten geldt dit niet. Toch geven wij hier invulling aan, zodat verantwoording wordt afgelegd over alle VTH-taken van de fysieke leefomgeving. Voor de milieutaken die zijn uitgevoerd door Omgevingsdienst Twente (ODT) is een apart verslag gemaakt: het jaarverslag VTH Twente 2023. Beide verslagen worden na vaststelling ter kennisname voorgelegd aan de gemeenteraad en toegezonden aan de provincie Overijssel, vanwege het interbestuurlijk toezicht op het domein Wabo.

Terugblik 2023

In 2023 hebben wij ons voorbereid op het werken met de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) en de Omgevingswet. Hierbij stond onder andere het inrichten van de Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), en aanpassingen in het vergunningsverleningsproces centraal. Daarnaast is er veel aandacht gegaan naar het bestrijden van illegale kamerbewoning. Dit heeft in 2023 geresulteerd in de Pandbrigade Almelo. Ook het voortraject bij vergunningverlening is vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet belangrijker geworden. De doorontwikkeling van de intaketafel binnen onze organisatie heeft daar aan bijgedragen. Daarnaast stond het afgelopen jaar ook in het teken van krapte op de arbeidsmarkt. Hier wordt gezocht naar innovatieve mogelijkheden om gekwalificeerd personeel te werven.

Beleidsdoelen

Ook vanuit beleidsperspectief is er hard gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet en de Wkb. De ervaring die hiermee is opgedaan zal worden meegenomen in de actualisatie van het VTH beleid in 2024. Daarnaast is er hard gewerkt aan de integrale aanpak van ondermijning. Hierbij is actief de samenwerking gezocht met ketenpartners zoals de politie, het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC ON), Omgevingsdienst Twente en de Belastingdienst. Ook is er geïnvesteerd in het verbeteren van de leefbaarheid van de stad. Hierbij stond de intensivering van thematisch en gebiedsgericht toezicht centraal. Deze vormen van toezicht worden in 2024 verder uitgewerkt en verwerkt in het VTH-beleid.

Een belangrijk aandachtspunt voor 2024 is de registratie en monitoring van onze VTH-inzet. De sturing op inzet, resultaat en rapportages moet worden verbeterd. Weliswaar zijn hiervoor in 2023 enkele stappen gezet, maar de monitoring heeft nog niet het kwalitatief wenselijke niveau.

Uitvoering VTH-taken Wabo

Het aantal behandelde bouwaanvragen bleek in 2023 lager dan voorgaande jaren. Dezelfde trend was zichtbaar in het aantal vergunningen voor de activiteit bouwen. Dit valt te verklaren door verschillende grote bouwprojecten die zich in de afrondingsfase bevinden (Almelo Noord-Oost, XL Businesspark en het Indiëterrein). De handavings- en juridische werkzaamheden bleken hoger dan verwacht. Dit leidde in 2023 tot structureel verhoogde werkdruk binnen het team Vergunning en Naleving.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	4
1. Inleiding.....	6
1.1 Aanleiding.....	6
1.2 Leeswijzer	6
2. Terugblik 2023	7
3. Beleidsdoelen en resultaten	8
3.1 Beleidsdoelen	8
3.2 Prioriteiten VTH in 2023	7
3.3 Verbeterpunten en vervolgacties 2024.....	10
4. Vergunningverlening	13
4.1 Ruimtelijke ontwikkelingen.....	13
4.2 Voortraject vergunningverlening	13
4.3 Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening	14
4.4 Vergunningverlening APV en Bijzondere Wetten	16
5. Toezicht en handhaving	19
5.1 Toezicht bouwen en ruimtelijke ordening	19
5.2 Toezicht brandveiligheid	21
5.3 Toezicht APV en Bijzondere wetten	25
6. Juridische advisering	26
6.1 Ontwikkelingen	26
6.2 Realisatie Juridische Advisering	27
6.3 Dienstverlening en uitvoeringskwaliteit.....	29
7. Projecten	31
7.1 Omgevingswet	31
7.2 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	33
Bijlagen.....	35
Bijlage 1.Evaluatie beleidsdoelen	35
Bijlage 2.Zelfanalyse kwaliteitscriteria.....	37

1. Inleiding

Met dit jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de taken die in 2023 zijn uitgevoerd op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving. Het verslag biedt inzicht hoe invulling is gegeven aan onze opgave om te werken aan een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving.

1.1 Aanleiding

Het Besluit omgevingsrecht geeft aan dat het college jaarlijks evalueert of de activiteiten die zijn opgenomen in het VTH-programma zijn uitgevoerd. De rapportage van deze evaluatie is het Jaarverslag VTH¹.

Dit jaarverslag legt verbinding met het VTH-programma 2023. Het beschrijft in hoeverre de voorgenomen activiteiten zijn uitgevoerd, hoe beschikbare capaciteit is ingezet en welke resultaten zijn behaald. Er wordt verbinding gelegd met de doelen en prioriteiten uit ons VTH-beleid. Op basis van de evaluatie kan, indien nodig, het VTH-beleid en het VTH-programma worden bijgesteld. Ook gebruiken wij de resultaten voor het optimaliseren van de uitvoering van onze VTH-taken.

Het verslag heeft betrekking op de taakvelden bouwen, ruimtelijke ordening, brandveiligheid en APV/Bijzondere Wetten. Het verantwoorden van de taakuitvoering op het gebied van APV/Bijzondere Wetten valt niet onder de wettelijke verplichting, maar is wel opgenomen in dit verslag. Hiermee wordt een volledig beeld gegeven van het uitvoeren van de lokale VTH-taken.

Het merendeel van de milieutaken wordt uitgevoerd door Omgevingsdienst Twente (ODT). Het Besluit omgevingsrecht geeft aan dat de deelnemers aan de omgevingsdienst zorgen voor een uniform jaarverslag dat betrekking heeft op de uitvoering van het opgedragen takenpakket. Hiervoor is voor onze gemeente een apart verslag opgesteld: het Jaarverslag VTH Twente 2023 voor de gemeente Almelo, dat gezamenlijk is voorbereid.

Beide jaarverslagen VTH worden na vaststelling in het college ter kennisname voorgelegd aan de gemeenteraad. Ook worden de verslagen toegezonden aan Gedeputeerde Staten van Overijssel vanwege het interbestuurlijk toezicht op het domein Wabo.

1.2 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk blikkt kort terug op 2023. Hoofdstuk 3 gaat in op onze beleidsdoelstellingen en vergelijkt dit met de behaalde resultaten. In de hoofdstukken 4 en 5 wordt achtereenvolgens ingegaan op vergunningverlening en toezicht en handhaving. Juridische advisering komt aan bod in hoofdstuk 6. Het laatste hoofdstuk gaat in op de projecten. Bijlage 1 bevat de evaluatie van de doelen uit ons VTH-beleid. Bijlage 2 bevat de zelfevaluatie van de kwaliteitscriteria voor onze organisatie.

¹ Zie artikel 7.7 Besluit omgevingsrecht

2. Terugblik 2023

In 2023 hebben wij ons voorbereid op het werken met de Wkb en de Omgevingswet. Hierbij stond onder andere het inrichten van de DSO en aanpassingen in het vergunningsverleningsproces centraal. Daarnaast is er veel aandacht gegaan naar het bestrijden van illegale kamerbewoning. Dit heeft in 2023 geresulteerd in de Pandbrigade Almelo. Ook het voortraject bij vergunningverlening is belangrijker geworden. De doorontwikkeling van de intake tafel binnen onze organisatie heeft daar aan bijgedragen. Daarnaast stond het afgelopen jaar ook in het teken van krapte op de arbeidsmarkt. Hier wordt gezocht naar innovatieve mogelijkheden om gekwalificeerd personeel te werven.

Doorontwikkeling van de intake tafel

Het aantal contacten met inwoners en initiatiefnemers in het voortraject van vergunningverlening is in 2023 fors gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Dit is voor een groot deel toe te schrijven aan de prominentere rol van de intake tafel in het voortraject. In 2023 heeft elke week een intake tafel sessie plaatsgevonden, waarin collega's vanuit verschillende vakdisciplines kijken naar initiatieven van inwoners van Almelo. Deze inhoudelijke bijdragen zorgen voor een duidelijke indicatie van de haalbaarheid van het initiatief. Hierdoor wordt er vroeg in het proces duidelijkheid verschaft aan de initiatiefnemer. De doorontwikkeling van de intake tafel zal ook in 2024 worden gecontinueerd.

Start van de Pandbrigade

In 2023 is het uitoefenen van toezicht op illegale kamerbewoning doorontwikkeld. Dit heeft geleid tot de oprichting van de Pandbrigade Almelo. Ten behoeve van een vergroting van de leefbaarheid en stedelijke ontwikkeling in Almelo, is (verdere) uitvoering gegeven aan lopende werkprocessen met betrekking tot toezicht en handhaving op overlastgevend situaties, spookbewoning en illegale kamerverhuur. Voorbeelden van de ingezette middelen zijn: afschaffing van de waarschuwingsbrief in geval van recidive (en dus een versnelling van het proces), en de wijziging van de hoogte van de dwangsom (waardoor hogere dwangsommen sneller verbeurd kunnen worden).

Voorbereiden op de Omgevingswet en Wkb

In maart van 2023 werd duidelijk dat de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) per 1 januari 2024 ingevoerd zou worden. De rest van het jaar is vervolgens ingericht op een zo optimale voorbereiding op deze nieuwe wetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan aanpassingen in het vergunningsverleningsproces, het inrichten en testen van het DSO en wijzigingen in personele taken en inzet. Ook in 2024 zullen nog optimaliseringsmaatregelen getroffen worden naar aanleiding van praktijkervaring met deze nieuwe wetgeving.

Krapte op de arbeidsmarkt

Een trend die zich in 2023 heeft voortgezet is de krapte op de arbeidsmarkt. Er is veel vacatureruimte die moeilijk op korte termijn volledig is te bezetten met kwalitatief goede medewerkers. De noodzaak om voldoende gekwalificeerd personeel binnen te halen is van groot belang. Zeker op het gebied van vergunningsverlening is in 2023 extra inhuur nodig geweest om de werklast te kunnen dragen. Dit is een verontrustende trend, die zich naar alle verwachting in 2024 zal voortzetten. Wel is geïnvesteerd in alternatieve manieren om collega's te vinden, onder andere door een trainee aan te nemen.

3. Beleidsdoelen en resultaten

Het VTH-programma 2023 bevat beleidsdoelen waar aan is gewerkt. Dit hoofdstuk doet hier verslag van. Conform de beleidscyclus worden openstaande verbeterpunten in 2024 uitgevoerd of opgenomen in het programma uitvoering en handhaving 2025.

3.1 Beleidsdoelen

Ons VTH-beleid (2023) vormde samen met het VTH-programma 2023 de basis voor het uitvoeren van onze VTH-taken. Samen met de stad en onze ketenpartners is gewerkt aan de hoofddoelstelling van de Omgevingswet: een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Dienstverlening en participatie is zoveel mogelijk georganiseerd vanuit het perspectief van onze inwoners en ondernemers.

Bij het uitvoeren van onze VTH-bouwtaken is de focus gelegd op constructieve veiligheid en brandveiligheid. Het gaat hierbij vooral om gebouwen met veel gebruikers, dan wel minder zelfredzame gebruikers. De belangrijkste doelstelling voor het taakveld ruimtelijke ordening is het behoud van de kwaliteit van de leefomgeving. Samen met Brandweer Twente is gewerkt aan het vergroten van de brandveiligheid in onze gemeente. De resultaten van deze inzet blijkt uit de volgende drie hoofdstukken.

In maart 2023 werd duidelijk dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking zou treden, gelijktijdig met de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. In het programma uitvoering en handhaving 2024 is het handelingskader Wkb opgenomen. Hiermee is de inzet en de werkwijze van de gemeente voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Wkb inzichtelijk gemaakt. De ervaring die nu wordt opgedaan met de Omgevingswet en de Wkb wordt gebruikt voor de actualisatie van het VTH-beleid.

Naast majeure wijzigingen wetgeving is er een tweede reden voor de actualisatie van het beleid. Almelo is een stad in ontwikkeling. Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van onder andere klimaatverandering, demografie, sociale samenhang, woningbouw, economie en mobiliteit vragen om vragen om scherpe keuzes. De gemeente Almelo staat voor belangrijke ruimtelijke, economische en sociaal-maatschappelijke opgaven. Integrale gebiedsontwikkeling in de spoorzone, binnenstad, herstructureringswijken en het XL-bedrijvenpark is een belangrijk doel voor de komende jaren. Het VTH-instrumentarium moet hier op zijn toegerust.

3.2 Prioriteiten VTH in 2023

- **Gaan werken met de Omgevingswet**

Doel 2023

In september 2020 heeft de gemeente Almelo haar Omgevingsvisie vastgesteld. Specifiek voor het taakveld VTH zijn prioriteiten gesteld voor de implementatie. In 2023 moeten operationele stappen worden gezet om in 2024 te kunnen werken met deze wet.

Resultaten 2023

Vanwege de komst van de Omgevingswet wordt gewerkt aan een paradigmawisseling, waarbij de werende benadering van activiteiten in de fysieke leefomgeving wordt gewijzigd in een werkwijze waarin de continue zorg voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving centraal staat en er ruimte ontstaat voor ontwikkeling.

Er is besloten om voor VTH geen projectstructuur voor de implementatie van de Omgevingswet in te richten. Binnen Vergunningverlening en Naleving zijn door individuele medewerkers of groepjes van medewerkers ruim twintig deelopdrachten uitgevoerd. Elke deelopdracht was voorzien van een concrete opdrachtomschrijving inclusief een planning. Zo is gericht invulling gegeven aan de minimale VTH-vereisten voor het werken met de Omgevingswet. Deze aanpak zorgde voor structuur bij de implementatie. De deelopdrachten leidden onder meer tot de volgende resultaten:

- De verordening uitvoering en handhaving is vastgesteld

De verordening kwaliteit VTH (2017) is vervangen door de verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht. De verordening regelt de kwaliteit van de door en in opdracht van het college van burgemeester en wethouders uitgevoerde VTH-taken van het omgevingsrecht en bevat een gelijklopend kwaliteitskader dat is afgestemd op de tekst en de terminologie van de Omgevingswet.

- De gemeentelijke adviescommissie ruimtelijke kwaliteit en monumentenzorg is ingesteld

Op basis van de Verordening op de gemeentelijke adviescommissie ruimtelijke kwaliteit en monumentenzorg (2022) zijn de leden van deze gemeentelijke adviescommissie benoemd. Hiervoor zijn de verschillende deskundigheidsgebieden samengebracht. Lokale inbreng is geborgd door de inzet van een burgerlid in deze commissie vanuit het Platform Cultureel Erfgoed Almelo.

- Het proces van vergunningverlening is aangepast

Belangrijke veranderingen vanwege de Omgevingswet zijn een verkorting van de beslistermijn voor de meeste aanvragen naar 8 weken en een integraal besluit van meer sectoren dan nu. Het proces, inclusief de brievenset, is aangepast. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met de ketenpartners. Belangrijk aandachtspunt voor 2024 is het in goed de praktijk kunnen werken met de vergunning voor een buitenplanse omgevingsactiviteit (BOPA). De procedure hiervoor is standaard acht weken, ook bij bindend advies van de gemeenteraad.

- Het DSO is ingericht en getest

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is de 'informatiemotor' van de Omgevingswet. Ons VTH-systeem PowerBrowser is gekoppeld aan het DSO. De toepasbare regels voor de vergunningencheck zijn opgesteld en aangeleverd aan het DSO. Met de inrichting van de behandeldiensten zijn afspraken gemaakt over de behandeling en doorgeleiding van aanvragen naar de omgevingsdienst en verwerkt in het DSO.

- De interne mandaatregeling is aangepast

De interne mandaatregeling is aangepast op nieuwe wetgeving. Het externe mandaatbesluit voor milieutaken volgt begin 2024 vanwege noodzakelijke afstemming tussen gemeente en Omgevingsdienst Twente.

- De Legesverordening is aangepast

De Legesverordening is tijdig aangepast op de systematiek van de Omgevingswet en Wkb.

- Wijzigingen doorgevoerd in taken en personele inzet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb zijn van invloed op de bedrijfsvoering van het team Vergunningverlening en Naleving. Hierop is geanticipeerd met de aanpassing van het functieboek. De nieuwe wetgeving zorgt voor nieuwe taken, zoals de 'knip' in de ruimtelijke omgevingsvergunning en de vergunning voor de technische bouwactiviteit, het werken met nieuwe meldingen (bouwmelding, gereedmelding) en informatieplichten. De groep regisseurs vergunningen de groep administratieve VTH-ondersteuning is versterkt. Verwacht wordt dat, vooral in de beginperiode van dit nieuwe stelsel, zaken niet lopen zoals door de wetgever is bedacht. Vanwege de opgave om dienstverlenend te werken in lijn met de Omgevingswet en de Wkb is hier tijdig en gericht op ingespeeld. Bij het bouwtoezicht wordt het vergunninggericht toezicht gaandeweg afgeschaald. De kwaliteitsborger neemt toezichtstaken over, maar publiek toezicht blijft nodig. De kwaliteitsborger beschikt niet over handhavingsbevoegdheden. Wel verandert het gemeentelijke toezicht voor een belangrijk deel van objectgericht naar gebiedsgericht. De naleving van ruimtelijke regelgeving (inclusief toezicht op illegale bouw) wordt vanaf 2024 versterkt met de inzet van toezichthouders gebied en gebruik. Er is een nieuw categoriaal aanwijzingsbesluit genomen voor het toezicht in de fysieke leefomgeving.

■ **Gaan werken met de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen**

Doel 2023

Het vastgestelde dienstverleningsniveau 'dienstverlening conform de gedachte van de Omgevingswet' wordt verder uitgewerkt en verwerkt in werkprocessen. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wkb wordt een uitvoerings- en handhavingsstrategie opgesteld en opgenomen in het programma uitvoering en handhaving 2024.

Resultaat 2023

De werkprocessen voor de Wkb zijn vastgelegd en samen met nieuwe prestatie indicatoren (KPI's) verwerkt in de VTH-applicatie PowerBrowser. Er zijn standaarddocumenten gemaakt voor het werken onder de Wkb. In het programma uitvoering en handhaving 2024 is een handelingskader voor het werken onder de Wkb opgenomen. Betrokken medewerkers hebben deelgenomen aan een basiscursus Wkb, eind 2023 gevolgd door een experttraining Wkb. Beoogd werd om in 2023 een bijeenkomst voor bouwbedrijven te organiseren over de Wkb en de gemeenteraad over de Wkb te informeren. Vanwege drukte eind 2023 is besloten beide bijeenkomsten te verplaatsen naar begin 2024.

- **Aanpak ondermijning**

Doel 2023

Bij ondermijning raken de onderwereld en de bovenwereld steeds meer verweven in het leven van alledag. De georganiseerde criminaliteit heeft een stevige greep op de samenleving. Deze vorm van criminaliteit kan het beste met een integrale overheidsaanpak te lijf worden gegaan. Door middel van (integrale) controles en handhaving moeten criminele machtsposities, (verdere) vermenging van de onderwereld in de bovenwereld, oneerlijke concurrentie en aantasting van de leefbaarheid en veiligheid in Almelo worden tegengegaan.

Resultaat 2023

De aanpak van (criminele) ondermijning is een blijvend speerpunt voor de gemeente Almelo. Er wordt intensief samengewerkt met ketenpartners zoals de politie, het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC ON), Omgevingsdienst Twente, Belastingdienst, Douane, Kansspelautoriteit en het Openbaar Ministerie. In 2023 is werkinstructie opgesteld voor de uitvoering van de wet Bibob bij enkelvoudige milieu-aanvragen.

Vanuit team V&N is in 2023 op structurele basis deelgenomen aan de diverse integrale controles. Naast de inhoudelijke resultaten (illegale situaties qua gebruik en wijziging van bouwwerken) ontstaat er meer zicht op potentieel malafide ondernemingen.

- **Aanpak illegale kamerbewoning**

Doel 2023:

Een thema waar binnen onze gemeente bestuurlijk op wordt ingezet is de verbetering van de leefbaarheid. Dit mede in relatie tot wonen. Bij de begroting 2023 is hiervoor structurele capaciteit ter beschikking gesteld. Deze intensivering moet er voor zorgen dat het in Almelo prettig wonen is. In 2023 zal duidelijk worden wat de inzet is van dit team en hoe dit in werkzaamheden zal worden uitgevoerd.

Resultaat 2023

In 2023 is het uitoefenen van toezicht op illegale kamerbewoning doorontwikkeld. Dit heeft geleid tot de oprichting van de Pandbrigade Almelo. Ten behoeve van een vergroting van de leefbaarheid en stedelijke ontwikkeling in Almelo, is (verdere) uitvoering gegeven aan lopende werkprocessen met betrekking tot toezicht en handhaving op overlastgevende situaties, overbewoning en illegale kamerverhuur. Voorbeelden van de ingezette middelen zijn: afschaffing van de waarschuwingsbrief in geval van recidive (en dus een versnelling van het proces), en de wijziging van de hoogte van de dwangsom (waardoor hogere dwangsommen sneller verbeurd kunnen worden).

Een uitgebreidere toelichting op de ontwikkeling en resultaten van de Pandbrigade is terug te vinden in hoofdstuk 5 over Toezicht en Handhaving.

- **Verbeteren leefbaarheid**

Doel 2023

Een thema waar binnen onze gemeente bestuurlijk op wordt ingezet is de verbetering van de leefbaarheid. Dit mede in relatie tot wonen. Deze intensivering moet er voor zorgen dat het in Almelo prettig wonen is. Nieuwe maatregelen ten aanzien van het verbeteren van de leefbaarheid in de gemeente vragen om inzet van toezichthouders en handavingsjuristen. Om op te kunnen treden in situaties die een negatieve invloed hebben op de leefbaarheid en uitvoering te geven aan de hiervoor reeds bestaande kaders, wordt naast het toezicht in

het kader van de vergunningverlening, het thematisch en gebiedsgericht toezicht geïntensiveerd. Er wordt ingezet op het voorkomen en bestrijden van ondermijnende criminaliteit.

Resultaat 2023

Dit wordt toegelicht in de hoofdstukken toezicht en handhaving en juridische advisering.

3.3 Verbeterpunten en vervolgacties 2024

Eind 2023 is de implementatie van de nieuwe wetgeving niet volledig afgerond. Het is noodzakelijk om op onderdelen door te ontwikkelen, wat niet vreemd is vanwege de impact van deze wetgeving. In 2024 wordt verder gewerkt aan de volgende opdrachten:

- Beleid VTH actualiseren naar beleid uitvoering en handhaving omgevingsrecht

Het huidige VTH-beleid stamt uit 2020 en is gebaseerd op de Wabo en aanpalende wetgeving. Het beleid wordt geactualiseerd op basis van nieuwe wetgeving, waarbij ook de gevolgen van deze wetgeving voor de uitvoeringspraktijk en de ontwikkelingen in de stad worden betrokken. Het toezichtbeleid voor ruimtelijke ordening maakt hier onderdeel van uit.

De beleidsaanpassing is begin 2023 geprogrammeerd voor uitvoering in 2024, om zo de eerste ervaringen met deze wetgeving te kunnen verwerken in het operationele beleid.

- Inrichten transitiefase Wkb

In 2022 en 2023 is invulling gegeven aan de implementatie van de Wkb voor gevolgklasse 1. Landelijk is in 2023 besloten om deze gevolgklasse alleen in werking te laten treden voor nieuwbouwprojecten. Verbouwprojecten binnen gevolgklasse 1 vallen niet eerder dan 1 januari 2025 onder het stelsel van kwaliteitsborging. Met de start van gevolgklasse 1 wordt overgegaan naar de transitiefase. Als eerste krijgt het onderdeel 'verbouw' binnen gevolgklasse 1 in 2024 een vervolg. De inzet is erop gericht om de doelgroep van dit onderdeel (kleinere aannemersbedrijven, ZZP-ers en zelfbouwers) te bereiken en voor te bereiden op deze wetgeving. Ook wordt de uitvoering van in 2023 gestarte proefprojecten voortgezet. Hiermee wordt ervaring opgedaan in de uitvoeringsfase

- Beleidsregel toepassing bestuurlijke boete in het kader van de Omgevingswet vaststellen

De bestuurlijke boete is een lik-op-stuk- sanctie en een bestraffend handhavingsinstrument. Beoogd was om hier in 2023 een beleidsregel voor vast te stellen. Dit is niet gelukt. In 2024 wordt voorgesteld om het instrument van bestuurlijke boete in het kader van de Omgevingswet als beleidsregel vast te stellen. De sanctie heeft een preventieve werking en heeft betrekking op overtreding van regels bij bouwen, slopen, gebruik en in stand houden van bouwwerken.

- Inrichten en in gebruik nemen van de nieuwe risicoanalysetool VTH

Met het vullen van de risicoanalyse voor nieuwbouw, bestaande bouw en ruimtelijke ordening is een start gemaakt met de prioritering op ruimtelijke ordening. De uitkomsten zijn betrokken bij de voorbereiding van het programma uitvoering en handhaving 2024. Het risicomodel wordt in 2024 verder uitgebouwd en verwerkt in het VTH-beleid.

- Verder uitwerken van het proces 'verkennen initiatief'

In 2023 is gewerkt en ervaring opgedaan met de Intaketafel en de Omgevingstafel. In de initiatieffase geven wij met deze tafels invulling aan integraliteit, snelheid en transparantie. De werking van deze tafels wordt in 2024 opnieuw beoordeeld en waar nodig bijgesteld.

- Voorbereiden toezicht energielabel C voor kantoren

Sinds 1 januari 2023 moeten alle kantoorpanden met een gebruiksoppervlakte van 100 m² of meer een geldig energielabel C of beter hebben. Uitgezonderd zijn alle monumentale panden en kantoorpanden die binnen twee jaar worden gesloopt, getransformeerd of onteigend. De verplichting is een maatregel die voorkomt uit doelstellingen uit het Energieakkoord en moet een flinke energiebesparing binnen de bebouwde omgeving realiseren.

In 2022 is na inventarisatie zicht gekregen op het aantal kantoren dat onder de verplichting van energielabel C valt. Kantooreigenaren zijn aangeschreven met het verzoek om het kantoorpand te laten voorzien van een geldig label en waar nodig te investeren in energiebesparende maatregelen. Vanwege capaciteitsgebrek heeft dit in 2023 geen vervolg gekregen. Inmiddels is voorzien in tijdelijke capaciteit en wordt in 2024 hier verder uitvoering aan gegeven.

- *Verbeteren informatiebeheer*

De gemeentelijke taak op het gebied van informatisering en automatisering is de afgelopen jaren zowel in complexiteit als kwantitatief enorm toegenomen. In 2023 hebben de gemeenten Almelo, Hof van Twente en de ODT besloten samen te werken in een gezamenlijke omgeving in PowerBrowser, waarbij onder centrale aansturing en verantwoordelijkheid van de ODT het volledige functioneel beheer wordt uitgevoerd. Hiermee is onze VTH-organisatie minder kwetsbaar. De continuïteit kan beter worden gegarandeerd. Specialistische deskundigheden kunnen beter worden ontwikkeld. Dit versterkt de kwaliteit en efficiency van onze dienstverlening. Deze versterking is nodig voor het verder verbeteren van de informatievoorziening. Een aantal indicatoren voor sturings- en verantwoordingsinformatie kan nu niet goed worden uitgelezen. In eerdere jaarverslagen is dit expliciet als verbeterpunt opgenomen. Verbetering in informatievoorziening blijft ook in 2024 noodzakelijk.

4. Vergunningverlening

Ruimtelijke ontwikkelingen en de organisatie van tal van activiteiten laten zien dat Almelo bruist. Met de inzet van het instrument 'vergunningen' werken we aan een aantrekkelijke stad én aan leefbaarheid en veiligheid.

Dit hoofdstuk gaat in de eerste drie paragrafen in op de activiteiten die verband houden met de omgevingsvergunning (Wabo). De laatste paragraaf gaat in op vergunningverlening op basis van de APV / Bijzondere Wetten. Advisering over brandveiligheid is belegd bij Brandweer Twente en wordt toegelicht in paragraaf 5.2, toezicht brandveiligheid. Milieugerelateerde vergunningverlening is onderdeel van het Jaarverslag VTH Twente 2023.

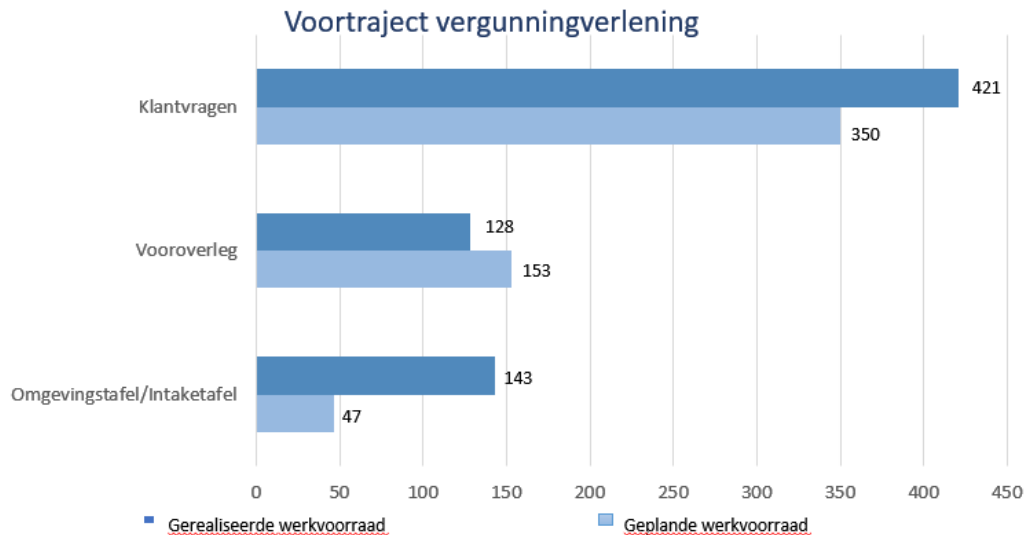
4.1 Ruimtelijke ontwikkelingen

In 2023 is het voorbereidingsbesluit binnenstad door het college en raad vastgesteld. Deze zorgt voor het bevriezen van de bestaande situatie in de binnenstad voor wat betreft gebruikt van percelen en panden. Dit in afwachting van een nieuw omgevingsplan binnenstad.

De woningbouw op Almelo Noord-Oost is in volle gang en er worden steeds meer vergunningen verleend. Ook zijn veel werkzaamheden verricht voor de realisatie van Businesspark XL. Het merendeel van de kavels op Businesspark XL is uitgegeven of in optie genomen; het merendeel van de omgevingsvergunningen voor dit bedrijventerrein is verleend. Bovenstaande trends (de afronding van grote ruimtelijke projecten) zijn ook duidelijk terug te zien in de cijfers in dit hoofdstuk.

4.2 Voortraject vergunningverlening

De fase van het voortraject vergunningverlening bestaat uit adviseren, informeren en communiceren voorafgaand aan de indiening van de formele indiening van omgevingsvergunningaanvragen.

Figuur 1: voortraject vergunningverlening

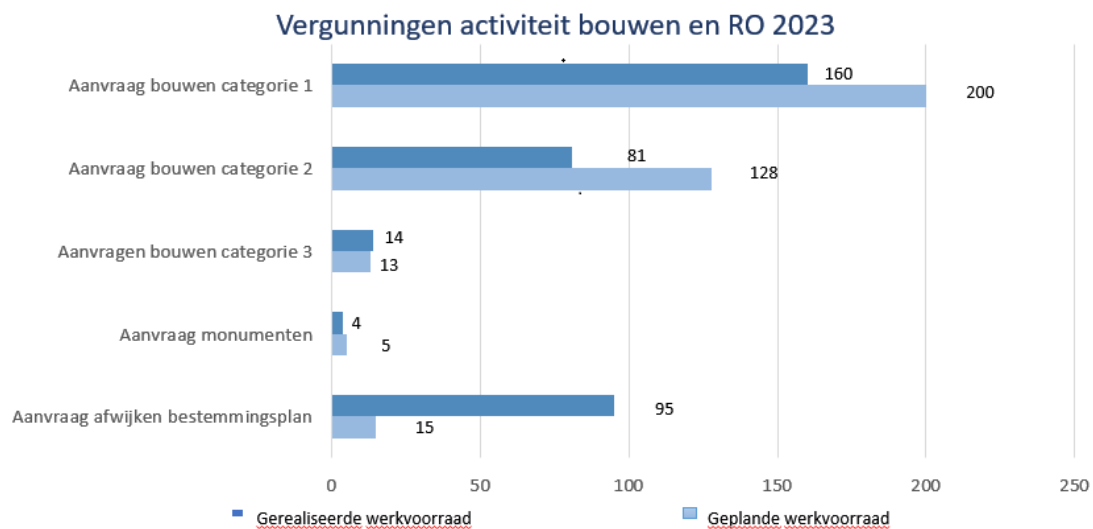
Het aantal contacten in het voortraject (692) ligt hoger dan de in het jaarprogramma geplande voorraad (550). Dit valt te verklaren door de doorontwikkeling die de intaketafel in 2023 heeft doorgemaakt. De intaketafel heeft (in tegenstelling tot 2022) het hele kalenderjaar elke week initiatieven behandeld. Dit verklaart de discrepantie ten opzichte van de verwachting beschreven in het jaarprogramma. Ook in 2024 wordt verwacht dat deze trend zich door zal zetten.

4.3 Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening

De bouwaanvragen zijn verdeeld in drie categorieën, die als volgt zijn opgebouwd:

- Aanvragen bouwen cat. 3: De bouwkosten zijn hoger dan €1.000.000.-;
- Aanvragen bouwen cat. 2: De bouwkosten liggen tussen €100.000 en €1.000.000.-
- Aanvragen bouwen cat. 1: De bouwkosten zijn lager dan €100.000.-.

De aanvragen om afwijken van het bestemmingsplan bleek een veelvoud van de planning. Waar uit werd gegaan van 15 verzoeken om afwijkingen, bleken eind 2023 dat 95 afwijkingsverzoeken zijn ingediend. Dit aantal kan in werkelijkheid nog hoger liggen, omdat de combinatie van vergunningsactiviteiten (in dit geval bouwen en afwijken bestemmingsplan) vaak onder de hoofdactiviteit 'bouwen' worden geregistreerd. Het aantal aanvragen tot wijziging van een monument was iets lager dan geprognostiseerd (4).

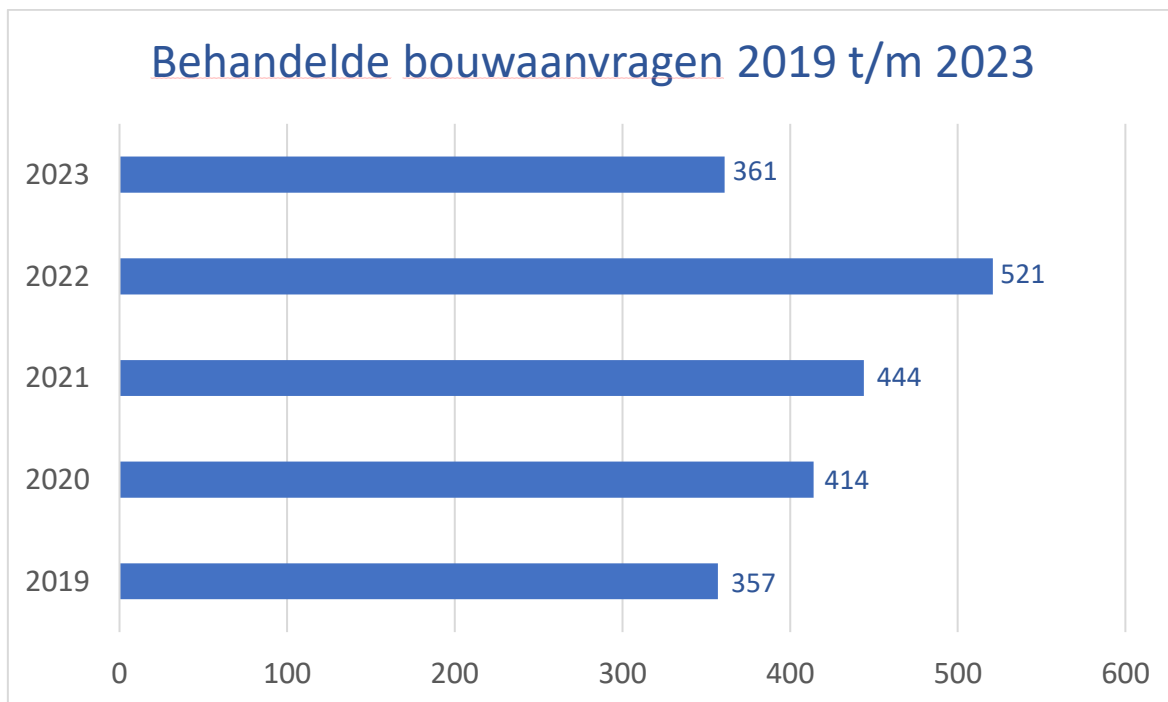

Figuur 2. Overzicht vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening

Het programma vergunningen is een vraaggerichte activiteit. Op voorhand is het dus niet zeker hoeveel en welke werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. In het jaarprogramma voor 2023 werd uitgegaan van in totaal 478 producten voor bovenstaande activiteiten. Dit bleken er uiteindelijk 354 te zijn (- 26%).

Meerjarig overzicht

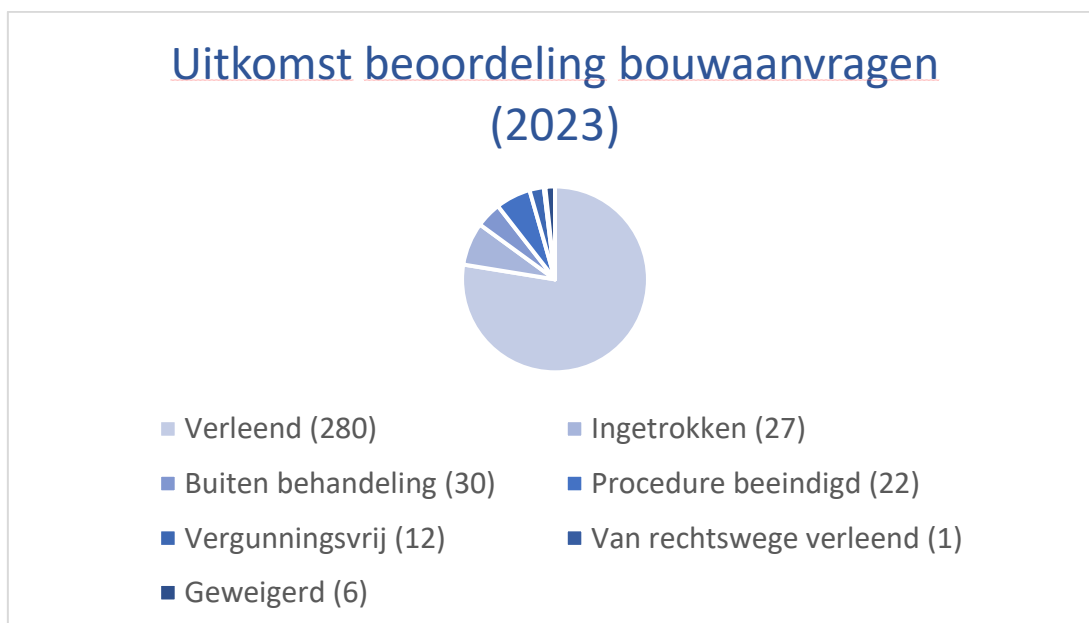
Het meerjarig overzicht van het aantal behandelde bouwaanvragen in de periode 2019 tot en met 2023 geeft het hieronder weergegeven beeld. Het aantal behandelde bouwaanvragen is in 2023 gedaald. Dit wordt verklaard door het feit dat de grotere bouwprojecten (denk aan: Indiëterrein, XL Businesspark en Almelo Noord-Oost) bijna zijn afgerond.

Figuur 3. Meerjarig overzicht behandelde bouwaanvragen

Resultaat van de beoordeling

Er is vergunning verleend bij 74 % van de bouwaanvragen. Circa 7% van de bouwaanvragen is ingetrokken en bij ongeveer 8% is de aanvraag buiten behandeling gesteld. Er is één vergunning van rechtswege verleend. Er zijn 6 bouwaanvragen geweigerd.

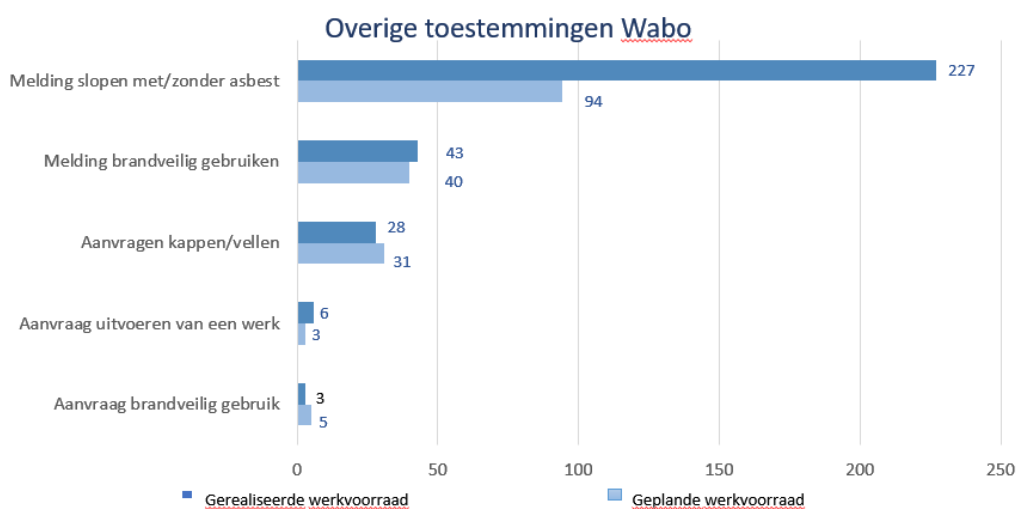

Figuur 4. Uitskomst beoordeling bouwaanvragen

Overige toestemmingen Wabo

De meldingen met betrekking tot slopen met/zonder asbest lagen significant hoger dan de verwachting. Bij de registratie van sloopmeldingen wordt er in PowerBrowser bij registratie van relatief kleine sloopmeldingen geen onderscheid gemaakt in het al dan niet verwijderen van asbest. Meldingen bouwkundig slopen zonder asbest en particuliere sloop met asbest worden behandeld door de gemeente. Op de bedrijfsmatige en grootschalige asbestverwijdering wordt toegezien door de ODT. De ODT heeft in 2023 in totaal 141 meldingen sloop/asbest behandeld. Dit onderdeel is opgenomen in het Jaarverslag VTH Twente 2023.

De overige toestemmingen bouwen en ruimtelijke ordening komen nagenoeg overeen met de prognose; zie onderstaande figuur.

Figuur 5. Overige toestemmingen Wabo

4.4 Vergunningverlening APV en Bijzondere Wetten

In 2023 is vooral gefocust op het professionaliseren van het proces rondom aanvragen en (actualisatie van) vergunningen die gebaseerd zijn op de APV en bijzondere wetten. Hierbij valt te denken aan de volgende werkzaamheden:

- Proces met betrekking tot het gebruiksvriendelijker maken van aanvragen en bespreken mogelijkheden tot het digitaliseren hiervan;
- Actualiseren en verbeteren van (aanvraag)formulieren, brieven, besluiten, etc.;
- Verbeteren van ingediende aanvragen door evenementenorganisaties (meer kwaliteit verlangen van organisaties, bijv. m.b.t. het veiligheidsplan);
- Proces verbeteren met betrekking tot het beoordelen van constructies van tijdelijke bouwwerken bij evenementen;
- Bibob-onderzoek met betrekking tot aanvragen, voornamelijk op het gebied van horeca, is uitgebreid;
- Als gevolg van extra controles en het handhaven van overtredingen, o.a. met betrekking tot sluitingstijden en terrassen, zijn er meer werkzaamheden ontstaan. Denk hierbij aan het behandelen van nieuwe aanvragen voor (het wijzigen van) vergunningen en de behandeling van ingediende zienswijzen;

- Het voorbereidingsbesluit in de binnenstad heeft ervoor gezorgd dat er extra werkzaamheden zijn rondom horeca-aanvragen (inzake terrassen) en dat een aantal aanvragen hierdoor zijn vertraagd en/of geweigerd.

Daarnaast is veel aandacht uitgegaan naar een nieuw groot (C-)evenement dat voor de eerste keer is georganiseerd op het Marktplaats in Almelo, gezamenlijk met de Profronde (Open Air Almelo). Ook is Heracles Almelo kampioen geworden waarbij een grote huldiging is georganiseerd in de binnenstad. In de voorbereiding hebben dergelijke evenementen de nodige capaciteit gekost.

Producten	Gepland 2023	Gerealiseerd
Algemene Plaatselijke Verordening		
Artikel 2:3 (kennisgeving openbare betoging)	10	9
Artikel 2:6 (onthefing flyer)	13	4
Artikel 2:9 (melding vertoningen op openbare plaatsen)	6	3
Artikel 2:10 (onthefing voorwerp openbare plaats)	100	105
Artikel 2:25 (vergunning evenement)	105	99
Artikel 2:25a (melding evenement)	80	75
Artikel 2:26a (vergunning betaald voetbal)	6	5
Artikel 2:28 (vergunning horeca-exploitatie)	25	32
Artikel 2:28 (Wijziging exploitatievergunning)	30	34
Artikel 3:4 (vergunning seksinrichting)	2	1
Artikel 4:3 (Kennisgeving incidentele festiviteiten)	12	17
Artikel 5:13 (inzameling geld of goed)	10	16
Artikel 5:18 (vergunning standplaats)	30	31
Alcoholwet		
Artikel 3 (vergunning horeca- of slijtersbedrijf)	23	24
Artikel 3 (Wijziging horeca of slijterij)	30	28
Artikel 35 (onthefing zwak-alcoholische drank)	20	23
Wet op de kansspelen		
Artikel 3 (vergunning kansspel)	10	5
Artikel 30b (vergunning kansspelautomaten)	24	10
Wet Milieubeheer		
Artikel 10.63 lid 2 (stookonthefing)	10	2
Besluit Brandveilig Gebruik en Basishulpverlening Overige Plaatsen (BGBOP)		
Artikel 2.1 (melding brandveiliggebruik, veelal tenten)	8	5
Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)		
Artikel 56 (aanstellen verkeersregelaars en onderhoud SVN)	200	200

Artikel 58 (aanstellen verkeersbrigadiers)	10	0
--	----	---

Figuur 6. Vergelijk planning en realisatie APV / Bijzondere Wetten

5. Toezicht en handhaving

Naleving van regelgeving is in onze maatschappij geen vanzelfsprekendheid. Gezien de risico's van bepaalde activiteiten in de fysieke leefomgeving en vanwege overlastsituaties is het toezicht op naleving van regelgeving cruciaal. Wij reageren op signalen uit de stad over het niet naleven van regels. Samen met onze ketenpartners houden wij actief toezicht op veiligheid en leefbaarheid.

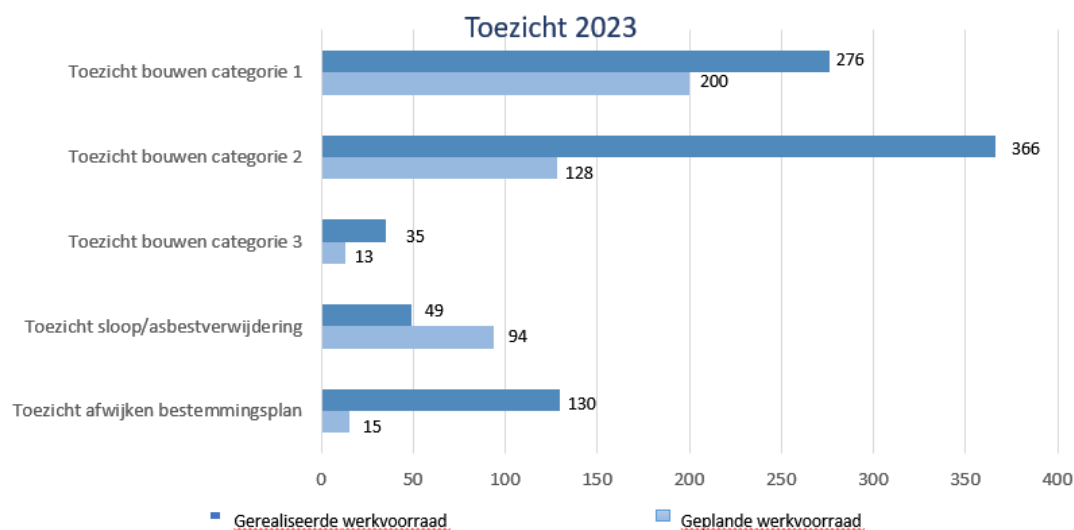
Het toezicht op bouwen en ruimtelijke ordening wordt toegelicht in paragraaf 5.1. Toezicht op brandveiligheid wordt uitgevoerd door Brandweer Twente en komt aan bod in paragraaf 5.2. Het toezicht op APV / Bijzondere Wetten wordt uitgevoerd door de boa's.

5.1 Toezicht bouwen en ruimtelijke ordening

Het takenpakket toezicht op bouwen en ruimtelijk is de afgelopen jaren in omvang toegenomen. Het aantal taken nam toe, evenals de omvang van de taak. Relevante taken zijn het vergunninggericht toezicht (inclusief meldingen), gebiedstoezicht met de focus op afwijkingen van het bestemmingsplan (nu: omgevingsplan), klachtafhandeling, inzet Gustos, controles vanwege handhavingsverzoeken, controles met de brandweer vanwege handhaving brandveiligheid en controles vanwege strijdigheden die vanuit de BAG zijn geconstateerd. Taken waar in 2023 expliciet aandacht aan is besteed is het toezicht constructieve veiligheid en brandveiligheid in de bouwfase en het toezicht op illegale kamerbewoning en bestaande bouw.

Binnen de werkzaamheden van bouwinspecteurs vormt het vergunninggericht toezicht de hoofdmoot van de werkzaamheden. De werkvoorraad van vergunningverlening wordt dan ook als basis gebruikt voor het bouwtoezicht.

Het aantal uitgevoerde controles in 2023 is opgenomen in onderstaande figuur. Er is een vergelijk gemaakt met het voorgaande jaar 2022.

Figuur 7. Vergunninggericht toezicht bouwen en ruimtelijke ordening

In het jaarprogramma van 2023 is uitgegaan van 341 bouwcontroles verdeeld over de drie categorieën. Feitelijk zijn er in 2023 in totaal 677 bouwcontroles uitgevoerd (+50%). Dit werd veroorzaakt door een continuering van de inzet in de bouwcategorieën 3 (complexe bouw) en een stijging in bouwcategorieën 2 en 1 (eenvoudige

bouw). Waar nodig zijn werkzaamheden geprioriteerd op basis van risicogericht inzicht van de bouwinspecteurs.

Toezicht op slopen en kleinschalige asbestverwijdering

Het toezicht op kleinschalige asbestverwijdering en bouwkundige sloop gebeurt door de gemeente; op grootschalige en professionele asbestverwijdering wordt toegezien door de Omgevingsdienst Twente. Voor beide activiteiten wordt een sloopmelding ingediend; de omgevingsdienst houdt wettelijk gezien alleen toezicht op asbestverwijdering en niet op bouwkundige sloop. In de praktijk leidt dit tot verschillende informatiestromen en toezichtorganisaties.

Inzet bouwtoezicht bij handhaving brandveiligheid

In 2023 zijn samen met de brandweer 43 controles op brandveiligheid uitgevoerd.

Bouwgerelateerde klachten

Er zijn ruim 50 bouwgerelateerde klachten behandeld.

Gustos-controles en aanpak illegale kamerbewoning

De controles van Gustos zijn multidisciplinair en richten zich vanuit het team Vergunningverlening en Naleving op brandveiligheid, gebruik en (illegale) kamerbewoning. Met het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan 'Parapluherziening wonen' is het mogelijk om handhavend op te treden. In 2023 is hier actief invulling aan gegeven.

In 2023 is besloten om de Gustos controles anders te registreren. In voorgaande jaren werden alle individuele controles waarbij bouwinspecteurs aanwezig waren vastgelegd. Per dit jaar is enkel geregistreerd wanneer er ook sprake was van een inhoudelijke bijdrage bij een casus. Dit verklaart de discrepantie tussen de geprogrammeerde cijfers en de hieronder weergegeven aantallen.

Toezicht kamerbewoning en Gustos	
Controles kamerbewoning	206
Controles Gustos	25
Overlastmeldingen kamerbewoning	103

Figuur 8. Toezicht kamerbewoning en Gustos

Structureel verhoogde werkdruk

Ondanks uitbreiding van formatie op tijdelijke basis, was sprake van een structureel sterk verhoogde werkdruk, die ook als langdurig wordt ervaren. Waar mogelijk moet in 2024 tijdig worden ingezet op het aantrekken van extra capaciteit in een gespannen arbeidsmarkt.

Pandbrigade

In 2023 is het uitoefenen van toezicht op illegale kamerbewoning doorontwikkeld. Dit heeft geleid tot de oprichting van de Pandbrigade Almelo. Ten behoeve van een vergroting van de leefbaarheid en stedelijke ontwikkeling in Almelo, is (verdere) uitvoering gegeven aan lopende werkprocessen met betrekking tot toezicht en handhaving op overlastgevende situaties, spookbewoning en illegale kamerverhuur. Voorbeelden van de ingezette middelen zijn: afschaffing van de waarschuwingsbrief in geval van recidive (en dus een versnelling van het proces), en de wijziging van de hoogte van de dwangsom (waardoor hogere dwangsommen sneller verbeurd kunnen worden). Hieronder staan de resultaten van de Pandbrigade over de periode 1 januari 2023 t/m 31 december 2023 weergegeven:

Type product	Aantallen
Ontvangen overlastmeldingen	103
Controles door toezichthouders	102 initiële controles 70 hercontroles 40 x geen overtreding (meer) geconstateerd
Controles vergunde panden	7
Verzonden waarschuwingsbrieven	81
Verzonden vooraankondigingen	31
Verzonden lasten onder dwangsom	10
Verzonden verbeurdverklaringen	2
Verzonden invorderingsbrieven	1
Beëindigde overtredingen	20
Aanvragen omgevingsvergunning (n.a.v. waarschuwingsbrief)	3
Ontvangen beroepen op overgangsrecht	2
Verleende omgevingsvergunningen kamerbewoning (na 01-06-2023)	31
Woningen terug naar reguliere woningmarkt	20

5.2 Toezicht brandveiligheid

Brandweer Twente voert de taken uit op het gebied van advisering en toezicht brandveiligheid. De gemeente is als bevoegd gezag (eind)verantwoordelijk voor deze taak en de eventuele bestuursrechtelijke handhaving die hieruit voortvloeit.

Brandweer Twente wil, in samenspraak met de Twentse gemeenten, hoogwaardig uitvoering geven aan taken en gezamenlijke projecten op het gebied van advies en toezicht brandveiligheid. Het doel is een relevante bijdrage te leveren aan meer veiligheid en betere naleving in Twente.

Advisering brandveiligheid

Ruimtelijke veiligheid					
Onderdeel	Positief advies	Negatief advies	Geen advies	Buiten behandeling	Totaal
Bereikbaarheid bluswater	6	1	3	0	10
Milieu	3	0	0	4	7
Ontbrandingstoestemming	0	0	0	0	0
Externe veiligheid	1	0	0	0	1
Omgevingsplan	15	0	1	1	17
Totaal					35

Figuur 9. Advisering ruimtelijke veiligheid

Bouwen en brandveiligheid gebruik					
Onderdeel	Positief advies	Negatief advies	Positief onder voorwaarden	Geen advies	Totaal
Omgevingsvergunning - activiteit bouwen	47	35	19	17	118
Bouwen- geen gebouw zijnde	4	0	0	1	5
Omgevingsvergunning – activiteit brandveilig gebruik	31	9	0	3	43
Installaties	13	8	1	7	29
Ontruimingsplan	0	1	0	0	1
Totaal					196

Figuur 10. Advisering bouwen en brandveilig gebruik

De positieve effecten van tijdig vooroverleg blijven merkbaar. Dit is ook terug zien bij de verschillende omgevingstafel pilots, waarbij integraal adviseren eenvoudiger wordt omdat alle ketenpartners gelijktijdig aan tafel zitten. Ervaring is dat integraal adviseren aan de voorkant meer tijd kost maar dit positief bijdraagt aan de vergunningstermijnen.

Daarnaast zijn er effecten merkbaar van de gewijzigde regelgeving ten aanzien van het aspect veilig vluchten zoals het verplicht aanbrengen van vrijloopdeurdrangers en voorkomen van ook koude rookverspreiding. Aanvragers, architecten en adviesbureaus hebben tijd nodig om dit implementeren in de aanvragen. Regelmatig ontbreken er gegevens en hierdoor heeft de brandweer afgelopen half jaar vaker negatief moeten adviseren.

Rondom de opvang van vluchtelingen (o.a. Oekraïne) en statushouders is er vanuit advies en toezicht samen opgetrokken met regionale werkgroep om tijdelijke locaties te beoordelen op brandveiligheid om zo opvang mogelijk te maken in locaties die oorspronkelijk niet zijn beoogd als logies/woonfuncties.

Verder valt op dat aanvullend advies en/of maatregelen nodig zijn indien er gekozen wordt voor alternatieve bouwmethoden, zoals Cross Laminated Timber (CLT) en unitbouw, en bij verduurzamingsoplossingen. Een tijdig vooroverleg blijft hierbij van groot belang.

Evenementen						
Soort evenement	Positief advies	Negatief advies	Positief onder voorwaarden	Algemene regels	Geen advies	Totaal
A	7	5	0	3	0	15
B	8	7	1	5	3	24
C	0	0	1	0	0	1
Totaal						40

Figuur 11. Advisering over evenementen

In 2023 hebben we onze adviezen, bij vergunningaanvragen voor evenementen die niet voldeden aan wet- en regelgeving, krachtiger aangezet door concrete aandachtspunten op te nemen in de adviesbrief. In de cijfers is te zien dat hierdoor vaker negatief/niet akkoord als resultaat naar voren komt. We merken dat het hierdoor duidelijker is dat een evenement nog onvoldoende veilig is. De boodschap is scherper waardoor we meer impact hebben.

Door structurele overleggen en korte communicatielijnen houden we intensief contact met de gemeente als vergunningverlener en evenementenorganisatoren. Hierdoor zijn we steeds vaker voor de start van het vergunningstraject al betrokken bij het vergunningverleningsproces. Dit resulteert in een groot aantal adviezen waarbij het niet meer nodig bleek een adviesbrief te schrijven (advies zonder brief).

Het intensieve contact tussen brandweer, organisatoren maar ook andere (hulp)diensten stelt ons ook in staat om direct en op maat te adviseren.

Sinds 2023 zitten brandweer en gemeente structureel, iedere twee weken, aan tafel. Hierdoor zijn er kortere lijntjes en snellere afstemming. Dit jaar zijn er enkele nieuwe evenementen bijgekomen, waaronder een C-evenement: Almelo Open Air.

Toezicht brandveiligheid

De belangrijkste kerntaken van Brandweer Twente op het gebied van toezicht zijn:

- Periodieke / reguliere controles brandveilig gebruik;
- Toezicht brandveiligheid tijdens de bouw;
- Controles (brand)veiligheid bij evenementen.

Daarnaast behoren tot de taken op het gebied van brandveiligheid:

- Begeleiden van juridische handhavingstrajecten, waarbij de brandweer optreedt als inhoudelijk adviseur;
- Kennisplatform ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen op landelijk en/of regionaal niveau;
- Deelname aan multidisciplinaire/ integrale acties in het kader van het voorkomen en tegengaan van ondermijning;
- Verzoeken van burgers en bedrijven verwerken.

Controles brandveilig gebruik			
Thema	Prognose	Gerealiseerd	Naleefgedrag
Logies	8	8	63%
Onderwijs en KDV	50	49	75%
Zorg	66	54	69%
Kamerverhuur	25	18	41%
Publiekstoegankelijk	0	28	-
Totaal	149	166	

Figuur 12. Controles op brandveiligheid.

Overige controles	
Soort	Gerealiseerd
Realisatie	22
Evenementen	9
Ad hoc	14
Integraal (GUSTOS)	19
Totaal	64

Figuur 13. Overige controles brandveiligheid

De planning van de gemeente Almelo voor 2023 bestond uit 149 te controleren objecten. De periode waarin deze controles uitgevoerd zijn liep van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. In totaal zijn er in deze periode 166 objecten gecontroleerd.

Het naleefgedrag is binnen alle thema's ongeveer gelijk aan voorgaande jaren. De gebreken hebben vooral betrekking op de brandcompartimentering (50%) en het onderhoud van installaties (35%). Verder zijn er door Brandweer Twente geen bijzonderheden geconstateerd.

In het laatste kwartaal van 2023 is projectmatig toezicht gehouden bij ruim 300 woongebouwen in Twente waaronder 28 in Almelo.

Het doel van deze controles was:

- Gebouwbeheerders bewuster maken van brandveiligheid;
- Vluchtveiligheid in algemene ruimtes verbeteren;
- Repressief optreden voor hulpdiensten verbeteren.

De top 3 van de meest geconstateerde gebreken was:

1. Het hebben van goederen met een verhoogd brandrisico in de gemeenschappelijke vluchtroutes (36%)
2. Mankementen aan de brandscheiding tussen woningen en andere gebruiksfuncties (Bergingen, garage, winkels etc.) (20%)
3. Mankementen aan de brandscheiding tussen woningen en de gemeenschappelijke vluchtroute (15%)

Over het algemeen bleef de impact van deze gebreken beperkt.

Naast deze controles heeft Brandweer Twente relaties opgebouwd met diverse woningcorporaties binnen de regio. Daarbij is er informatie uitgewisseld over het brandveilig beheren van woongebouwen en zijn er samenwerkingsverbanden gestart om de brandveiligheid van het woningbestand (gestapelde bouw) te verbeteren. Ook hebben bewoners daarbij voorlichting gekregen over de aangebrachte wijzigingen en zijn zij gestimuleerd om brandveilig gedrag te vertonen.

5.3 Toezicht APV en Bijzondere wetten

Ontwikkelingen

In de afgelopen jaren is de behoefte aan flexibele toezicht- en handhavingscapaciteit sterk gegroeid. Dit betekent dat er meer controles worden uitgevoerd gericht op de beïnvloeding van normgedrag van inwoners en organisaties zodat wet- en regelgeving worden nageleefd.

De boa's van de gemeente Almelo zijn meer integraal en wijkgerichte gaan werken, zodat het contact met inwoners en ondernemers toeneemt en waarbij er meer aandacht ontstaat voor het gesprek en gastheerschap. De integrale wijkboa is gekoppeld aan de wijkregisseur en wijkagent. Waarbij het streven is de wijkboa zichtbaarder te laten worden in de openbare ruimte.

Ook is er ingezet om de verbinding tussen veiligheid en het cluster toezicht en handhaving te verstevigen, waardoor de effectiviteit van het veiligheidsbeleid toeneemt. Door taakdifferentiatie en het werken met taakaccentkaarten wordt gewerkt aan de professionalisering van het cluster toezicht en handhaving waarbij er ook nadrukkelijk aandacht is voor persoonlijke ontwikkeling, zoals communicatie en het vakbekwaam blijven.

De integrale wijkboa's zijn verdeeld over de 12 wijken in Almelo en hebben, naast het afhandelen van Prio 3 meldingen (vanuit de meldkamer) en meldingen vanuit het gemeentelijke klantcontactcentrum, elk hun specialisme binnen de taakaccenten: jeugd, parkeren en verkeer, stationsomgeving, pandbrigade, milieu, bijzondere wetten en ondermijning.

Verdere uitbreiding uitrusting boa's

Als onderdeel van de verdere professionalisering van het cluster toezicht en handhaving is elke boa domein 1 sinds 2022 standaard uitgerust met een bodycam en hebben alle boa's hiertoe de verplichte certificering behaald. Verder is er in 2023 een training gevolgd voor de 'Regeling toetsing geweldsbeheersing' (RGTB) waarmee de boa's zijn opgeleid voor de geweldbevoegdheid niveau 3 (bevoegd tot het gebruik van geweld, veiligheidsfouillering en handboeien). In het verlengde hiervan is de uitrusting van de boa's verder uitgebreid met handboeien.

Geconstateerde overtredingen

Hieronder staat een overzicht weergegeven van het totale aantal waarnemingen, waarschuwingen en sancties door boa's in 2023.

Waarnemingen, waarschuwingen en sancties door BOA's	Aantallen
Domein 1	
Afval	392
Parkeren en Verkeer	7684
Alcohol / Drugs	20
Horeca	88
Overlast openbare ruimte	390
Veiligheid	2020
Overige	291
Fietshandhaving en Overlast	58
Ambulante handel	18
Domein 2	
Illegale stortingen	249
Afvalcontainer	26
Overgroeïend groen	20
Milieu overlast	110
Cameratoezicht milieupleinen (alleen boetes)	103

Figuur 14. Boa-inzet

6. Juridische advisering

Binnen het fysieke domein is het juridische werkveld dynamisch, omvangrijk en complex. Dit vanwege veranderende wet- en regelgeving, nieuwe rechtspraak en het samenspel tussen verschillende disciplines. Wij gaan door met het versterken van de juridische advisering en het verbeteren van de onderlinge samenwerking.

6.1 Ontwikkelingen

Het juridische werkveld is continu in ontwikkeling. De belangrijkste ontwikkelingen worden in onderstaande opsomming nader toegelicht. Onderstaande ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de inzet van de beschikbare juridische capaciteit.

- Het Omgevingsrecht en het algemeen bestuursrecht zijn rechtsgebieden die volop in ontwikkeling zijn. De inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is hiervan een concreet voorbeeld. Maar ook het algemeen bestuursrecht, dat gaat over de algemene regels in bijvoorbeeld bezwaar- of handhavingsprocedures, beweegt volop. Er wordt veel nieuwe jurisprudentie gevormd die door onder andere jurisprudentie-overleggen nauwlettend wordt gevolgd. Nieuwe jurisprudentie dwingt soms ook tot aanpassing van werkprocessen of beoordelingscriteria.
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet leidt mogelijk tot meer aanvragen om omgevingsvergunning en daardoor meer juridische procedures. Ook zal van rechtswege worden gewerkt met een (tijdelijk) omgevingsplan. Dit zal de nodige (juridische) vragen in de uitvoeringspraktijk met zich meebrengen.
- De inwerkingtreding van de Wkb, juridische advisering over de nieuwe wet- en regelgeving en een gewijzigde uitvoerings- en handavingsstrategie voor de activiteit bouwen. Ook kan door de nieuwe werkwijze onder de Wkb het aantal handavingstrajecten toenemen. Dit kan beslag leggen op de juridische capaciteit. In voorbereiding op de inwerkingtreding van de Wkb heeft het juridisch cluster onderdeel uitgemaakt van de projectgroep. Onderdeel daarvan is het maken van standaardbrieven. Daarvan is ongeveer 50% inmiddels afgerond.
- Ingezet wordt op een betere aansluiting tussen beleid en regelgeving, voorbereid door andere eenheden in onze organisatie op de feitelijke uitvoering. Dit vergt inzet op onderlinge samenwerking en betrokkenheid aan de voorkant. Het streven is om juristen in het voorstadium van beleidsontwikkeling te betrekken, door te adviseren over de (juridische) kwaliteit, doelmatigheid en uitvoerbaarheid hiervan.
- In het afgelopen jaar is gestart met het (uitgebreid) beschrijven van juridische werkprocessen. Bij enkele processen met behulp van het team procesmanagement. Doel is om meer uniformiteit, duidelijk en efficiency te creëren. Dit traject wordt in 2024 afgerond.
- In 2023 is de Pandbrigade gestart. Dit teamonderdeel verzorgt toezicht en handhaving op illegale kamerbewoning. Daarvoor is ook capaciteit gecreëerd, waardoor deze handavingstaak niet (meer) drukt op de reguliere capaciteit van het juridisch cluster.
- De afgelopen jaren heeft het juridisch cluster in milieuhandavingszaken op dossierniveau (naar gelang de aard van het dossier meer of minder intensief) samengewerkt met de Omgevingsdienst Twente. Deze samenwerking was een gevolg van de in 2018 gemaakte keuze om de bevoegdheid tot het nemen van een handavingsbesluit *niet* aan de Omgevingsdienst Twente te mandateren. Eind 2023 is een verkenning gedaan en ambtelijk onderzocht of het wenselijk is om de bevoegdheid tot het nemen van handavingsbesluiten in de nabije toekomst wel te mandateren aan de Omgevingsdienst Twente. Hiertoe wordt begin 2024 besloten. Mandatering van deze bevoegdheid betekent een vermindering van de werklast voor het juridisch cluster.
- In 2023 is het project Amaliaplein van start gegaan. In het kader van dit project zijn verschillende horeca-inrichtingen op het Amaliaplein bezocht door toezichthouders van de gemeente, Omgevingsdienst Twente en Brandweer Twente. Bij deze integrale controles is beoordeeld of de horeca inrichtingen voldoen aan de regels omtrent het bestemmingsplan, brandveiligheid en milieuregelgeving. Voor de overtredingen die zijn geconstateerd, zijn handavingsprocedures opgestart. Inmiddels zijn ook enkele aanvragen om

omgevingsvergunning ingediend ter legalisatie van de overtredingen. Dit project zal in 2024 worden voortgezet en afgerond.

6.2 Realisatie juridische advisering

Vanwege het brede juridische takenpakket van de juristen in het team Vergunningverlening en Naleving in combinatie met een groot werkaanbod, was sprake van een aanzienlijke hoeveelheid onderhanden werk. In het afgelopen jaar is er meer rust gekomen in het werk en het werkaanbod. Er wordt meer gestandaardiseerd gewerkt en ook nieuwe medewerkers komen steeds meer op stoom. Verwacht wordt dat het vaststellen en implementeren van het prioriteringskader en waarschuwingenbeleid handhaving zal zorgen voor meer efficiency. Voor meer daarover zie paragraaf 6.3.

De juridische advisering heeft onder meer betrekking op:

- Het behandelen van bezwaar, beroep en voorlopige voorzieningen
- Handhavingsbesluiten nemen en handhavingsverzoeken behandelen
- Juridische advisering

Deze onderdelen worden navolgend toegelicht.

- Behandelen bezwaar, beroep en verzoek om voorlopige voorziening

Behandelen bezwaar

In 2023 zijn 66 bezwaarschriften behandeld. Hiervan hadden 40 bezwaarschriften betrekking op vergunningprocedures, 8 bezwaarschriften op handhavingsprocedures en 18 bezwaarschriften op overige besluiten, waaronder legesaanslagen (7), invorderingsbeschikkingen voor dwangsommen (3), Woo-verzoeken (1) en verkeersbesluiten (7).

Aantal bezwaarschriften	Gepland 2023	Gerealiseerd 2023
bezwaar vergunningprocedures	44	40
bezwaar handhavingsprocedures	20	8
bezwaar overige besluiten	0	18
Totaal	64	66

Figuur 155. Aantal behandelde bezwaarschriften

Daarnaast zijn 8 ingebrekestellingen behandeld, onder meer betrekking tot de Woo.

Bezwaarschriften vanwege de 'overige besluiten' zijn niet opgenomen in de productbladen van het uitvoeringsprogramma. Dit geldt ook voor ingebrekestellingen. Een verbeterpunt is om deze te verwerken in de productbladen van het programma uitvoering en handhaving 2025.

Uitkomst behandeling bezwaar

De uitkomsten van de behandeling van de bezwaarschriften met betrekking tot vergunning- en handhavingsprocedures op basis van de Wabo en aanpalende wetgeving zijn opgenomen in onderstaande tabellen.

Uitkomsten behandeling bezwaar vergunningprocedures Wabo	Aantal
niet ontvankelijk	18
(gedeeltelijk) gegrond	16
ongegrond	2
ingetrokken	4
Totaal	40

Figuur 166. Uitkomsten behandeling bezwaar vergunningprocedures Wabo

Uitkomsten behandeling bezwaar handhavingsprocedures Wabo	Aantal
niet ontvankelijk	1
(gedeeltelijk) gegrond	3
ongegrond	4
Totaal	8

Figuur 17. Uitkomsten behandeling bezwaar handhavingsprocedures Wabo

Behandelen beroep

In 2023 zijn 18 beroepszaken ingevolge de behandeld. Hiervan hadden 8 beroepszaken betrekking op een vergunningenprocedure en 10 beroepszaken op een handhavingsprocedure.

Aantal beroepsschriften Wabo c.a.	Gepland 2023	Gerealiseerd 2023
Beroep vergunningprocedures	5	8
Beroep handhavingsprocedures	8	10
Totaal	13	18

Figuur 18. Aantal beroepsschriften Wabo

Uitkomst behandeling beroep

De uitkomsten zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Uitkomsten behandeling beroep vergunningprocedures Wabo	Aantal
Ongegrond	3
Gegrond	3
Ingetrokken	2
Totaal	8

Figuur 19. Uitkomsten behandeling beroep vergunningprocedures Wabo

Uitkomsten behandeling beroep handhavingsprocedures Wabo	Aantal
Ongegrond	3
Gegrond	2
Ingetrokken	5
Totaal	10

Figuur 20. Uitkomsten behandeling beroep handhavingsprocedures Wabo

Naast bovenstaande beroepszaken is 1 beroepszaak behandeld met betrekking tot een verkeersbesluit.

Behandelen hoger beroep

In 2023 zijn 3 hoger beroepszaken behandeld, waarvan 2 beroepszaken betrekking hadden op een vergunningprocedure en 1 beroepszaak op de Wet openbaarheid bestuur (Wob).

Behandelen voorlopige voorziening

In 2023 zijn geen verzoeken om voorlopige voorziening behandeld.

- Handhavingsbesluiten nemen en handhavingsverzoeken behandelen

In 2023 zijn 110 handhavingsbesluiten genomen. Deze zijn in onderstaande tabel gespecificeerd naar taakveld. Door inzet van de pandbrigade zijn er relatief veel handhavingsbesluiten genomen met betrekking tot illegale kamerbewoning.

Aantal handhavingsbesluiten naar taakveld	Gepland 2023	Gerealiseerd 2023
Brandveiligheid	11	25
Bouwen en ruimtelijke ordening (o.a. strijdig gebruik)	5	13
Milieu	9	3
APV en bijzondere wetten	-	26
Illegale kamerbewoning	38	42
Overig	-	1
Totaal	63	110

Figuur 21. Aantal handhavingsbesluiten per taakveld

Bij deze handhavingsbesluiten is 15 keer een last onder dwangsom en/of bestuursdwang opgelegd. Er zijn 2 gedoogbeschikkingen genomen.

Naast handhavingsbesluiten zijn er 48 verzoeken om handhaving ingediend. Hiervan hadden 32 verzoeken betrekking op bouwen, 13 op milieu en 3 op de APV.

Aantal handhavingsverzoeken	Gepland 2023	Gerealiseerd 2023
Handhavingsverzoeken	40	48
Totaal	40	48

Figuur 22. Aantal ingediende handhavingsverzoeken

- Juridische advisering

In 2023 zijn verschillende soorten juridisch advies gegeven. De Bibob-adviezen hebben betrekking op bouwgerelateerde activiteiten waarvoor vergunning is gevraagd. Adviezen bij juridische procedures hebben veelal betrekking op de voornemens last onder dwangsom die door Omgevingsdienst Twente zijn voorbereid.

Juridische advisering	Aantal
Advies Bibob	35
Advies bij juridische procedures	20
Totaal	55

6.3 Dienstverlening en uitvoeringskwaliteit

In relatie tot dit VTH-programma spelen de volgende aandachtspunten:

▪ Dienstverlening

Binnen het juridisch cluster is dienstverlening een doorlopend aandachtspunt. Dit betekent concreet dat er werkafspraken zijn over de manier waarop en wanneer contact wordt opgenomen met inwoners in bijvoorbeeld bezwaar- en handhavingsprocedures. In deze afspraken staat centraal dat we inwoners snel informeren en zo mogelijk ook altijd telefonisch contact opnemen. Daarnaast is de leesbaarheid van de brieven ook continu onderwerp van gesprek. Standaardbrieven worden aangepast als de indruk ontstaat dat de formulering duidelijker kan.

▪ Uitvoeringskwaliteit

- *Prioriteringskader handhaving:* voor een gerichte omgang met de juridische werkstroom, is in 2022 gestart met de voorbereiding van het opstellen van een prioriteringskader voor juridische handhaving. Handhaving van de regels is belangrijk voor de geloofwaardigheid van onze gemeente. De legitimiteit en effectiviteit van handelen houdt direct verband met een adequate inzet van het juridisch instrumentarium en medewerkers. De beginselplicht tot handhaving vergt bij geconstateerde overtredingen actie, terwijl de handhavingscapaciteit niet oneindig is. Omwille van doelmatige handhaving kan onderscheid worden gemaakt in de manier waarop uitvoering wordt gegeven aan de handhavingstaak via prioriteitsstelling in de vorm van handhavingsbeleid.

In 2023 is door het juridisch cluster een concept prioriteringskader opgesteld dat tot doel heeft om de binnengekomen verzoeken en meldingen ten aanzien van handhaving bouw en ruimtelijke ordening te prioriteren. Afgelopen jaar is door het juridisch cluster ook geëxperimenteerd met de toepassing van deze kaders om zo te onderzoeken of de kaders werkbaar zijn in de praktijk. Benadrukt wordt dat nog sprake is van een concept. De kaders hebben op dit moment geen officiële status en dat maakt ook dat in elke kwestie altijd een individuele afweging wordt gemaakt.

- *Waarschuwingenbeleid:* in samenhang met dit prioriteringskader is het juridisch cluster aan de slag gegaan met kaders voor een waarschuwingenstrategie. De bedoeling van deze strategie (ook wel waarschuwingenbeleid) is om te voorkomen dat bij elke ongelukkige situatie een handhavingstraject moet worden opgestart, als gevolg waarvan een last onder dwangsom of last onder bestuursdwang moet worden voorbereid c.q. opgelegd. In bepaalde situaties (die een lage prioriteit hebben) kan dan worden volstaan met een handhavingswaarschuwing. Deze waarschuwing heeft tot doel om de overtreder op de hoogte te brengen van de situatie die niet is toegestaan en dat de overtreder de situatie herstelt. Het 'weten' maakt

dat het risico bij de overtreder ligt en tevens voorgesorteerd wordt op eventueel daadwerkelijk afdwingend handhavend optreden in de toekomst.

De status van deze waarschuwingenstrategie is dezelfde als die van het prioriteringskader. Benadrukt wordt dat nog sprake is van een concept. De kaders hebben op dit moment geen officiële status en dat maakt ook dat in elke kwestie passende strategie wordt bepaald.

Overigens wordt in handhavingstrajecten conform de Landelijke Handhavingsstrategie veelal getart met een handhavingswaarschuwing. Wat hier met waarschuwingenbeleid wordt bedoeld zijn de situaties waarin – vanwege prioritering – het handhavingstraject na de waarschuwing voorlopig niet verder wordt doorgezet en stopt bij de waarschuwing.

-Beleidsdoelen: De doelen voor uitvoeringskwaliteit ten aanzien van het instellen van bezwaar en beroep zijn gesteld als streefwaarde en zijn niet gehaald. In 2024 wordt beoordeeld of de streefwaarden van deze beleidsdoelen reëel zijn en/of de uitvoeringskwaliteit kan worden verbeterd.

- *Managementinformatie*

De nauwkeurigheid van de reeds bestaande registratiewijze in het VTH-zaaksysteem en de inhoud van de beschikbare managementinformatie is (nog) onvoldoende. In het VTH-zaaksysteem kunnen nog niet alle relevante zaaktypen worden geregistreerd. Ook wordt nog onvoldoende onderscheid gemaakt in sub producten per juridische procedure. Bovenstaande informatie is dan ook slechts een indicatie op basis van de in diverse systemen beschikbare gegevens, aangevuld met informatie van de juristen zelf.

Om een zo goed mogelijk beeld te geven van de werkzaamheden binnen het juridisch cluster van team Vergunningverlening en naleving, zal in de toekomst actief worden ingezet op de optimalisatie van de datahuishouding, met bijbehorende (door)ontwikkeling van zaaktypen, (sub)producten en de inrichting van het VTH-zaaksysteem ten aanzien van overige juridische werkzaamheden.

7. Projecten

In 2023 zijn werkzaamheden verricht ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb. Dit hoofdstuk licht de belangrijkste resultaten toe.

7.1 Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn regels, procedures en werkwijzen veranderd. Dit is van invloed op de uitvoering van onze VTH-taken. De wet gaat uit van een andere rol van de overheid richting samenleving: van 'bepalend' naar 'faciliterend richting initiatiefnemers'. Dit is samengevat in het motto van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Van het bevoegd gezag wordt verwacht dat het meer meedenkt met de initiatiefnemer. Dit vraagt om denken in oplossingen in plaats van denken in beperkingen.

Binnen onze gemeente is het programma Omgevingswet uitgevoerd. De verdere implementatie in de lijnorganisatie richtte zich in 2023 op verschillende onderdelen:

Participatieverordening en participatiebeleid

De huidige maatschappelijke en politieke ontwikkelingen, waaronder de invoering van de Omgevingswet, leidt tot veranderingen in het dagelijkse leven van onze inwoners. Hieruit kan behoefte ontstaan om invloed uit te oefenen op besluitvorming. Het is in deze tijd van belang om inwoners (blijvend) te betrekken bij de ontwikkelingen in de samenleving en dat daarbij ruimte wordt geboden voor nieuwe verbindingen met hen; via participatie. Participatie is in de afgelopen jaren steeds hoger op de agenda komen te staan en wordt steeds belangrijker. Inwoners worden nu al regelmatig uitgenodigd om mee te denken over plannen of zij komen zelf met ideeën om de stad, wijk of buurt mooier te maken en/of de leefbaarheid ervan te vergroten.

De Participatieverordening is in 2022 vastgesteld door de gemeenteraad. In 2023 is door het team ruimtelijke ordening participatiebeleid voorbereid voor de kerninstrumenten van de Omgevingswet. Na vaststelling in het college is dit beleid voor vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

Op basis van het participatiebeleid moeten initiatiefnemers bij de aanvraag omgevingsvergunning aangeven of, en zo ja, hoe zij belanghebbenden in hun omgeving hebben betrokken bij de plannen (aanvraagvereiste), met welke belanghebbenden is gesproken en wat er met de uitkomsten van de participatie is gedaan (verslag). Deze aanvraagvereiste omvat geen verplichting voor de aanvrager om aan participatie te doen. Een initiatiefnemer mag zelfs aangeven niet aan participatie te hebben gedaan. De Omgevingswet verzet zich daar niet tegen. Het niet betrekken van de omgeving is geen weigeringsgrond bij aanvragen die passen binnen het omgevingsplan. Echter, als wordt gevraagd om buitenplannen af te wijken van het Omgevingsplan waarvoor participatie verplicht is gesteld, dan moet initiatiefnemer bij aanvraag van de vergunning laten zien hoe belanghebbenden bij de aanvraag zijn betrokken.

Inrichten digitaal stelsel Omgevingswet

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is een landelijke voorziening die het mogelijk maakt om aanvragen/meldingen te ontvangen met het Omgevingsloket en deze te delen met ketenpartners via de samenwerkingsfunctionaliteit. De DSO werkt onder meer met vragenbomen: de zogenaamde toepasbare regels. Ook kan in de DSO worden ingeregeld dat aanvragen rechtstreeks bij een behandelorganisatie terecht komen (de zogenaamde behandeldiensten).

In 2023 is het DSO ingericht. Onze VTH-applicatie PowerBrowser is gekoppeld aan het DSO in de testomgeving van deze landelijke voorziening. Na inrichten en testen bleek dat onze gemeente was klaar om aanvragen en meldingen te ontvangen. Wel is nadien nog volop getest met de samenwerkingsfunctionaliteit

en zijn eind 2023 de werkafspraken met ketenpartners bijgesteld. Ook zijn in 2023 de behandeldiensten ingesteld.

[Uitwerken toepasbare regels](#)

In 2023 zijn de toepasbare regels verder uitgewerkt en opgenomen in de vragenbomen van het DSO.

[Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumentenzorg](#)

De inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft ook gevolgen voor de wijze van beoordeling van de omgevingskwaliteit. Ter vervanging van de huidige welstands- en monumentenadvisering is in 2023 de gemeentelijke adviescommissie Ruimtelijk Kwaliteit en Monumentenzorg ingesteld, die de omgevingskwaliteit bewaakt.

[Uitwerken overige VTH-onderwerpen Omgevingswet 2023](#)

Van de overige onderwerpen die in 2023 zijn uitgewerkt, is in hoofdstuk 3 verslag gedaan.

[7.2 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen](#)

De Wkb is gelijktijdig met de Omgevingswet in werking getreden. De Wkb hanteert als uitgangspunt dat bij de bouw betrokken partijen (de private sector) zelf verantwoordelijk zijn voor de bouwkwaliteit. Door de invoering van de Wkb verandert de rol van de gemeente. Het toetsen van bouwplannen en het houden van toezicht op de uitvoering vervalt. Wel blijft de gemeente het bevoegd gezag. De gemeente controleert in het nieuwe stelsel of een kwaliteitsborger gerechtigd is een bouwplan te controleren en houdt zij de taak om in geval van een calamiteit handhavend op te treden. Om te zorgen dat een gemeente voldoende informatie heeft om deze taken goed uit te voeren, moet vooraf informatie over het bouwplan worden aangeleverd via de bouwmelding.

Het Rijk kiest voor geleidelijke invoering van private kwaliteitsborging, waarbij categorieën van bouwwerken in fasen onder het nieuwe stelsel van kwaliteitsborging worden gebracht. Hiervoor wordt onderscheid gemaakt in gevolgklassen. In eerste instantie gaat het om eenvoudigere bouwwerken, zoals grondgebonden eengezinswoningen en kleine infrastructurele werken, vallend onder gevolgklasse 1. In 2023 werd duidelijk dat de Wkb per 1 januari 2024 alleen van toepassing is op nieuwbouw binnen gevolgklasse 1.

[Uitwerken handelingskader Wkb, werkprocessen en standaarddocumenten](#)

Binnen het project Wkb zijn voorbereidingen getroffen voor het werken onder de Wkb. Daarbij is onderscheid gemaakt in de 'happy flow' en de 'unhappy flow'. De happy flow is het optimale scenario, waarbij de werking en de uitvoering van de Wkb helemaal verloopt zoals de wetgever heeft beoogd. Daarentegen vormt de unhappy flow het suboptimale scenario, waarbij de praktijk niet helemaal verloopt zoals de wetgever heeft beoogd. In het suboptimale scenario wordt de gemeente in haar rol als bevoegd gezag geconfronteerd met een bepaalde situatie op grond waarvan zij kan of moet handelen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de situatie dat bouwwerken in gebruik worden genomen zonder correcte gereedmelding. Beide situaties zijn uitgewerkt in het handelingskader Wkb dat is opgenomen in ons programma uitvoering en handhaving 2024.

Naast dit handelingskader zijn er nieuwe werkprocessen opgesteld en ingericht in de VTH-applicatie. Ook zijn hier nieuwe standaarddocumenten in opgenomen.

[Proefprojecten Wkb](#)

In 2023 zijn twee lokale proefprojecten Wkb gestart. Eén proefproject betrof het bouwen van een vrijstaande woning aan de Eindhovenlaan. Het andere proefproject heeft betrekking op het bouwen van 20 woningen (rijwoningen en tweekappers) op het Indië terrein in Almelo.

Met deze proefprojecten is invulling gegeven aan de oproep van de VNG en de minister om te oefenen met het stelsel van kwaliteitsborging voorafgaande aan de inwerkingtreding. Deelname aan proefprojecten biedt de kans om de werkprocessen in de praktijk te beproeven en aan te passen waar nodig. Ook biedt het gelegenheid

om een beeld te krijgen van tussentijdse beoordelingen door de kwaliteitsborger (interne beoordeling, dus geen gemelde strijdigheid). Ook is er, samen met de aannemer, geoefend in de testomgeving van het DSO.

De proefprojecten zijn eind 2023 nog niet afgerond en worden in 2024 vervolgd en geëvalueerd. De inzet is om in 2024 samen met de kwaliteitsborger op specifieke momenten toezicht te houden, om zo te leren van elkaar. Ook wordt invulling gegeven aan risicogericht en steekproefsgewijs controleren, conform het programma uitvoering en handhaving 2024.

Opleiding Wkb

Binnen het project Wkb zijn voor medewerkers opleidingen georganiseerd in de vorm van een dagcursus. Dankzij regionale samenwerking is in september 2023 een basiscursus gegeven in Enschede. In november is er in Almelo een cursus aangeboden voor gevorderden, specifiek voor medewerkers van de gemeente Almelo.

Interne en externe communicatie

Vanuit het project zijn verschillende onderdelen binnen de gemeentelijke organisatie in 2023 geïnformeerd over de nieuwe manier van werken onder de Wkb. Ook zijn de teksten op de gemeentelijke internetpagina aangepast.

Het informeren van de gemeenteraad is opgeschoven naar begin 2024. Ook wordt dan een bijeenkomst voor aannemers georganiseerd. De tekst op de gemeentelijke internetpagina wordt aangevuld met informatie over bijzondere lokale omstandigheid, waar bij bouwen onder kwaliteitsborging rekening mee moet worden gehouden.

Bijlagen

Bijlage 1. Evaluatie beleidsdoelen

Onderstaand beleidsdoelen zijn gekoppeld aan indicatoren en streefwaarden en maken deel uit van het VTH-beleid. De beleidsdoelen zijn getoetst aan de activiteiten die in 2022 zijn uitgevoerd.

Algemeen doel	Beleidsdoel	Indicator	Streefwaarde
Uitvoerings-kwaliteit	Beoordelen bouwaanvragen overeenkomstig het toetsprotocol.	% besluiten dat in overeenkomstig de toetsmatrix en met 'BRIS-toets' is beoordeeld en gearchiveerd.	95%
		<i>Er wordt risicogericht getoetst, maar BRIS-toets wordt niet consequent gebruikt. Gebruik en archivering BRIS-toets is onvolledig.</i>	
	In geval van instellen beroep is het bezwaar/beroep ongegrond.	% procedures van vergunning- besluiten waarbij bezwaar-/ beroepsschriften ongegrond zijn.	95%
		% procedures van handavings- zaken / verzoeken om handhaving waarbij bezwaar- / beroepsschriften ongegrond zijn.	85%
		<i>Het jaarverslag bevat de uitkomst van de inhoudelijke beoordeling van bezwaarschriften. Daarbij is geen onderscheid gemaakt tussen vergunningbesluiten en handavingsbesluiten.</i>	
	Klachten worden geregistreerd en geanalyseerd (trendanalyse).	- Aantal klachten. - Uitgevoerde klachtenanalyse.	Klachten thematisch inzichtelijk
		<i>Klachten worden geregistreerd, maar registratie kan eenduidiger. Er is een beknopte klachtenanalyse uitgevoerd en een verbetertraject is ingezet. aandachtspunt voor 2023.</i>	
	De Landelijke Handavings-strategie wordt gehanteerd.	- Aantal keren dat is afgeweken van de LHS. - Uitgevoerde analyse op deze afwijkingen.	Jaarlijkse analyse op afwijkingen van strategieën.
		<i>PowerBrowser en de management informatie zijn niet ingericht om dit uit te lezen.</i>	
	Er is een hoog naleefgedrag (spontaan naleefgedrag).	In max. % van de 1 ^e controle is sprake van zware overtredingen van de wetgeving (als bedoeld in de LHS A4, B3, B4, C2, C3, C4, D1, D2, D3, D4).	5%
		In max. % van de 1 ^e controles is sprake van overtreding van wetgeving (als bedoeld in de LHS A1, A2, A3, B1, B2, C1).	40%
		<i>PowerBrowser en de managementinformatie zijn niet ingericht om dit uit te lezen.</i>	
	Opvolging van 1 ^e controlebezoek is hoog	% hercontroles waarbij een eerder geconstateerde overtreding weer wordt geconstateerd.	< 40%
		<i>PowerBrowser en de managementinformatie zijn niet ingericht om dit uit te lezen. Brandweer Twente is niet in staat deze data aan te leveren. In 2023 wordt dit in samenspraak verder onderzocht.</i>	
Dienstverlening (gedrag)	De organisatie is goed bereikbaar	Er is 24-uurs bereikbaarheid ingesteld: - Bouwcalamiteiten-telefoon - Klantvriendelijke informatie- verstrekking via website	100%
		<i>Gemeente Almelo kent een piketdienst voor bouwtelefoon. Hiermee is Almelo 24-uur bereikbaar. De website is klantvriendelijk.</i>	
	Informeel verzoek om informatie	Aantal dagen na ontvangst verzenden van reactie (kan ook procesvoorstel zijn).	3 werkdagen
		<i>Reactietermijnen kunnen niet worden uitgelezen. Dit komt omdat er op document/mail/telefoon moet worden gefilterd. Dit wordt niet geregistreerd. Alleen start en einddatum worden geregistreerd.</i>	
	Formeel verzoek op brief of mail	Aantal dagen na ontvangst verzenden reactie (kan ook procesvoorstel zijn)	20 werkdagen
		<i>PowerBrowser en de management informatie zijn niet ingericht zodat monitoring</i>	

		van reactie na indiening van brief of mail uitgelezen kan worden.	
	Klanten zijn tevreden	Klanttevredenheid op: Inhoud, proces, dienstverlening.	Eerste meting in 2021, daarna 3 jaarlijks
		N.v.t. De eerste meting is in 2024, na inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.	
Dienstverlening (proces)	Besluiten op aanvragen worden tijdig afgehandeld	Max. % buiten de termijn genomen beschikkingen.	2%
		Het aantal besluiten dat buiten de termijn is genomen (van rechtswege verleend) bedraagt afgerond 0%.	
		Max. % gevallen waarin de beslistermijn wordt verlengd.	40%
		Aantal keren verlenging beslistermijn.	Jaarlijkse analyse
		Uitgevoerde analyse op deze verlengingen	
		De beslistermijn is 120 keer verlengd (21%).	
		% betaalde dwangsommen vanwege niet tijdig beslissen	0%
		Percentage is niet bekend. PowerBrowser en de management informatie zijn niet ingericht om dit uit te lezen.	
	Klachten worden behandeld.	% klachten in behandeling genomen.	100%
		Aantal dagen na indiening in contact treden over behandeling.	3 werkdagen
		Alle klachten worden in behandeling genomen. Regisseur klachten neemt in het merendeel van de klachten nog diezelfde dag in contact met klager.	
	Na aanzegging wordt een handhavingsbesluit genomen	% aanzeggingen waarop een handhavingsbesluit wordt genomen of schriftelijke reactie met beëindiging procedure.	100%
		In principe worden alle zaken afgerond met een besluit. Percentage is niet bekend. PowerBrowser en de management informatie zijn niet ingericht om dit uit te lezen.	
	Er is een optimale dienstverlening	Aantal klachten over dienstverlening	Benchmark vergelijking
		Het aantal klachten rondom de gemeentebrede dienstverlening was in 2022 procentueel erg laag (kleiner dan 1% t.o.v. het totale volume). 20 klachten hadden betrekking op bejegening, 9 op werkwijze. 1 klacht is via de Overijsselse Ombudsman afgehandeld.	
Financiën	Heffen van kostendeekkende leges indien mogelijk	Vastgestelde legesverordening	100%
		Almelo heft kostendeekkende leges. In 2023 is de impact van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging verder onderzocht om zorg te dragen voor kostendeekkende leges in 2024.	
Bouwen	Waarborgen constructieve veiligheid en bouwkundige brandveiligheid	% besluiten dat in overeenkomstig het toetsprotocol en met 'BRIS-toets' is beoordeeld en gearhiveerd.	95%
		BRIS-toets is niet consequent gebruikt, waardoor de rapportage en archivering onvolledig zijn.	
Ruimtelijke ordening	Behoud kwaliteit leefomgeving	% geconstateerde strijdigheden met het bestemmingsplan dat actief opgepakt wordt.	95%
		PowerBrowser en de management informatie zijn niet ingericht om dit uit te lezen.	
Monumenten / beschermde stadsgezichten	Behoud kwaliteit leefomgeving	% toezicht op verleende omgevingsvergunning monumenten	100%
		% waar bouw wordt stilgelegd bij bouwen zonder of in afwijking van vergunning	
		Op alle verleende omgevingsvergunningen met de activiteit monument wordt toezicht uitgevoerd..	
Slopen	Waarborgen gezondheid en omgevingsveiligheid	% waar sloopveiligheidsplan wordt gevraagd waar dat nodig is	100%
		% sloopmelding dat wordt getoetst conform bouwbesluit	
		Meldingen worden getoetst conform Bouwbesluit.	
Brandveiligheid	Waarborgen	% besluiten dat in overeenkomstig het toetsprotocol is	95%

	brandveilige omgeving	beoordeeld en gearhiveerd	
		Naleefgedrag bij controles brandveiligheid in gebruiksfase is hoog	80%
		<i>Brandweer Twente toetst conform toetsprotocol. Het naleefgedrag varieert per thema. Bij de thema's Onderwijs en KDV, publiekstoegankelijke bouwwerken wordt het naleefgedrag nagenoeg gehaald (afwijking <10%). Bij zorg, kamerverhuur en wordt het gewenste naleefgedrag van 80% niet gehaald.</i>	

Bijlage 2. Zelfanalyse kwaliteitscriteria

Inleiding

De kwaliteitscriteria zijn bedoeld om de uitvoering van VTH-taken in het omgevingsrecht te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen. De criteria gaan over proces, inhoud en kritieke massa. Het voldoen aan de criteria zorgt ervoor dat het bevoegd gezag in staat is om de gewenste kwaliteit en continuïteit te leveren.

Op basis van de verordening Uitvoering en handhaving omgevingsrecht 2023 (hierna: de verordening) wordt jaarlijks mededeling gedaan aan de gemeenteraad. Dit gebeurt met het Jaarverslag VTH. Hierbij wordt aangegeven in hoeverre wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria. Als niet wordt voldaan, moet worden aangegeven op welke wijze de kwaliteit wordt geborgd. Ook worden eventuele verbeterpunten aangegeven. Navolgend wordt verslag gedaan van de huidige stand van zaken, alsmede van de opgave voor 2024.

Toelichting op de verordening Uitvoering en handhaving 2024

Op 26 september 2023 heeft de gemeenteraad van Almelo de kwaliteitsverordening aangenomen. De verordening geeft uitvoering aan de opdracht uit de Wet VTH en de Wabo om regels te stellen voor de kwaliteit van de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht. Daarmee vormt de verordening een blijvend kader voor het bevorderen, beoordelen en borgen van de kwaliteit van VTH-taken op basis van de Wabo voor onze gemeente en de in opdracht van ons handelende Omgevingsdienst Twente. Met de verordening drukt de gemeenteraad zijn commitment uit voor wat betreft de VTH-kwaliteit. Daarnaast kan de verordening door de gemeenteraad worden gebruikt voor het uitoefenen van horizontaal toezicht op de uitvoering van Wabo-taken.

De reikwijdte van de kwaliteitscriteria betreft uitsluitend de Wabo-taken. APV en Bijzondere Wetten vallen buiten de eisen die gesteld worden in de kwaliteitscriteria VTH. Deze taken zijn daarom niet meegenomen.

Artikel 5 van deze verordening verankert de landelijke kwaliteitscriteria. Het zorgt ervoor dat bij de uitvoering van VTH-taken gebruik moet worden gemaakt van kwaliteitscriteria. Deze criteria leveren belangrijke input voor kwaliteit.

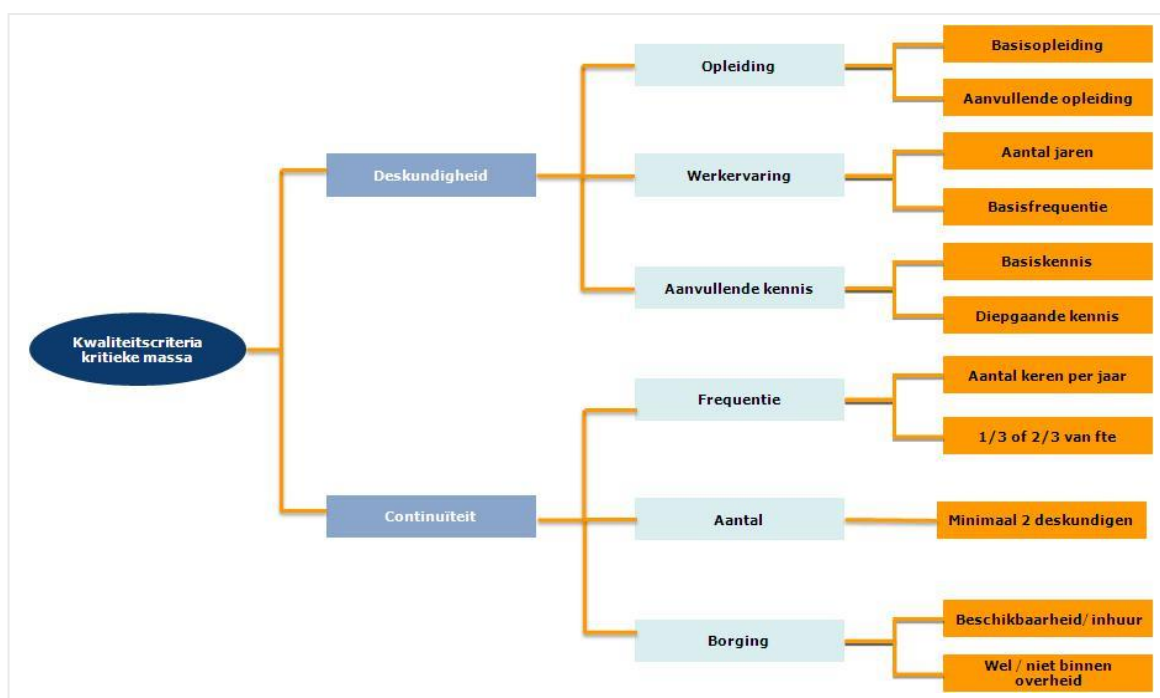
Artikel 5. Kwaliteitsborging

1. Burgemeester en wethouders stellen de kwaliteitscriteria voor de kwaliteit van de uitvoering en handhaving vast, alsmede de daaruit voortvloeiende uitvoeringskaders.
2. Op de uitvoering en handhaving van de betrokken wetten door of in opdracht van het college van burgemeester en wethouders zijn de kwaliteitscriteria van toepassing, tenzij strikte toepassing van de kwaliteitscriteria ondoelmatig is.
3. Over de naleving van de kwaliteitscriteria doen burgemeester en wethouders jaarlijks mededeling aan de raad.
4. Voor zover de kwaliteitscriteria niet zijn of niet konden worden nageleefd, doen burgemeester en wethouders daarvan gemotiveerd opgave.

Als een organisatie voldoet aan de kwaliteitscriteria, is dat geen garantie dat de kwaliteit op orde is. Omgekeerd wil het evenmin zeggen dat, als de criteria (nog) niet in alle relevante taken worden toegepast, dat de kwaliteit per definitie te wensen zal overlaten. In dit geval moet wel gemotiveerd worden waarom de criteria niet toegepast zijn of konden worden en hoe wel voor de gestelde kwaliteit wordt gezorgd. De kwaliteitscriteria 2.2 zijn een cruciaal richtsnoer waarvoor geldt: *'comply or explain'* ('pas toe of leg uit').

Onderscheid in criteria voor deskundigheid en continuïteit

Met de kwaliteitscriteria voor kritieke massa kan een antwoord worden gegeven op de vraag of een organisatie en haar medewerkers in principe in staat zijn om de taken en onderliggende operationele activiteiten uit te voeren, gegeven de minimaal benodigde deskundigheid voor de uitvoering van deze taken en de continuïteit daarvan. Deze deskundigheidsgebieden zijn onder te verdelen in: Aantal, Frequentie, Borging, Opleiding, Ervaring en Kennis.

Toelichting op bovenstaand schema:

Deskundigheid

- *Opleiding*: de minimale basisopleiding en een indicatie van de aard en de omvang van de benodigde aanvullende opleidingen waarmee de kennis is te verkrijgen.
- *Werkervaring*: het minimale aantal jaren relevante werkervaring die men nodig heeft om een taak zelfstandig uit te kunnen voeren.
- *Aanvullende kennis*: de minimaal benodigde basiskennis en diepgaande kennis voor de zelfstandige uitvoering van de taak, in aanvulling op de opleidingen.

Continuïteit

- *Frequentie*: de minimale frequentie per jaar waarmee een taak zelfstandig moet worden uitgevoerd om de deskundigheid te behouden.
- *Aantal*: het minimale aantal medewerkers met de omschreven deskundigheid en frequentie waarover de organisatie moet kunnen beschikken om de noodzakelijke deskundigheid te kunnen borgen.
- *Borging*: de omgeving waar deze activiteiten uitgevoerd moeten worden (binnen de overheid of uitbesteed) en de mogelijkheden die er zijn om in te huren.

De kwaliteitscriteria zijn verdeeld over 27 deskundigheidsgebieden, waarbij per taak eisen zijn opgenomen. Ook is aangegeven of activiteiten binnen de overheid moeten worden uitgevoerd, of kunnen worden uitbesteed aan een marktpartij.

Het is belangrijk om te vermelden is dat de criteria voor kritieke massa geen relatie hebben met de omvang van het werkaanbod. Organisaties die een beperkt aantal activiteiten uitvoeren, dienen te voldoen aan dezelfde criteria als organisaties die veelvuldig deze activiteiten uitvoeren. De criteria voor kritieke massa geven de

organisaties een ondergrens van het aantal medewerkers en hun deskundigheid, die nodig is om activiteiten in continuïteit te kunnen uitvoeren.

In deze beknopte analyse wordt ingegaan op het onderdeel continuïteit. Aan de hand van een formatieonderzoek is nagegaan in hoeverre kan worden voldaan aan kwaliteitscriteria. Onderzoek naar deskundigheid vraagt om een verdiepende analyse op persoonsniveau, die in samenwerking tussen HRM, vak afdeling en betrokken medewerkers moet worden uitgevoerd. Op de onderdelen waar niet wordt voldaan aan voldoende kennis, kan aan de hand van een opleidingsplan vastgesteld worden waar aanvulling van kennis noodzakelijk is. Vanwege personele wisselingen en tijdelijke inhuur is actualisatie van gegevens noodzakelijk. In 2024 wordt hiermee gestart.

[Werkwijze toepassen kwaliteitscriteria](#)

Als eerste is onderscheid gemaakt welke organisatie uitvoering geeft aan de VTH-taken. Het betreft hier de gemeente Almelo, Omgevingsdienst Twente en Brandweer Twente. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de taakverdeling. Uit het overzicht blijkt dat gemeente Almelo een robuust milieutakenpakket bij de ODT heeft ondergebracht. Het merendeel van de milieutaken (VTH en milieuspecialistisch) wordt door de omgevingsdienst uitgevoerd.

Met Omgevingsdienst Twente en Veiligheidsregio Twente is afgesproken dat zij de toepassing van de kwaliteitscriteria verantwoorden voor de taken die aan hen zijn opgedragen. In het Jaarverslag VTH Twente 2023 is een verantwoording opgenomen. Gegevens met betrekking tot de kwaliteitscriteria zijn opgenomen in een applicatie: de Inzetbaarheidsmonitor.

Voor de taken die door de gemeente Almelo worden uitgevoerd, is op basis van de vigerende set kwaliteitscriteria nagegaan of binnen onze organisatie voldoende formatie aanwezig is om de verschillende activiteiten uit te voeren. Daarbij is onderzocht of kan worden voldaan aan het minimaal benodigde aantal medewerkers en de gestelde frequentie-eis.

De eisen ten aanzien van deskundigheid worden in 2024 opnieuw in beeld gebracht. Dit vanwege wisselingen in het personeelsbestand. Daarbij moet aansluiting worden gezocht bij de gegevens uit het onderdeel opleidingen uit het persoonlijke personeelsdossier in YouForce.

Daarnaast wordt in 2024 een keuze gemaakt in de wijze waarop medewerkersgegevens in relatie tot kwaliteitscriteria eenduidig kunnen worden vastgelegd. In 2021 is geoefend met de Inzetbaarheidsmonitor. Deze applicatie is door de provincie Overijssel, vanuit haar coördinerende rol voor VTH-taken, voor een bepaalde tijd aan gemeenten ter beschikking gesteld. Gegeven het feit dat veel taken voor uitvoering zijn opgedragen aan de ODT, wordt onderzocht welke systematiek van registratie voor de gemeente Almelo passend is. Dit op basis van het uit te voeren takenpakket en de tijdsinzet voor het vullen en actueel houden van de registratie.

Overzichtstabel toepassen kwaliteitscriteria

Blauwe arcering	Uitvoering door gemeente
Grijze arcering	Uitvoering door externe partij: Omgevingsdienst Twente, Veiligheidsregio Twente, Het Oversticht

Nr.	Deskundigheidsgebied	KC 2.2 eis fte	Criteria voor kritieke massa Beschikbaarheid	Soort taak / tekort fte
1	Casemanagement			
	Casemanagen bouwen en ruimtelijke ordening Activiteit 1 t/m 6	2 * 1/3 fte	0,33 fte regisseur vergunningen 0,33 fte senior regisseur vergunningen	
	Casemanagen milieu Activiteit 1 t/m 6		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
2	Vergunningverlening bouwen en RO bouwen en ruimtelijke ordening			
	Activiteit 1 t/m 5	2 * 2/3 fte	0,67 fte regisseur vergunningen 0,67 fte senior regisseur vergunningen	
3	Vergunningverlening milieu			
	Activiteit 1 t/m 4		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
	Activiteit 5 en 6		Omgevingsdienst Twente	Plustaak
4	Toezicht & Handhaving bouwen en ruimtelijke ordening			
	Activiteit 1 t/m 6	2 * 2/3 fte	0,67 fte bouwinspecteur	
5	Toezicht & Handhaving milieu		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
6	Toezicht & Handhaving bodem		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
7	Toezicht & Handhaving groene wetten		Omgevingsdienst Twente	Plustaak
8	Behandelen juridische aspecten vergunningverlening			
	Activiteit 1 t/m 4	2 * 2/3 fte	0,67 fte (sr.) juridische medewerker 0,67 fte (sr.) juridische medewerker	
	Activiteit 1 t/m 4		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
9	Behandelen juridische aspecten handhaving			
	Activiteit 1 t/m 7	2 * 2/3 fte	0,67 fte (sr.) juridisch medewerker 0,67 fte (sr.) juridisch medewerker	
	Activiteit 1 t/m 7		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
10	Behandelen juridische aspecten afwijkingsbesluit			
	Activiteit 1 t/m 5	2 * 1/3 fte	0,33 fte juridisch medewerker 0,33 fte juridisch planoloog	
11	Ketentoezicht			
	Activiteit 1 t/m 12		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
12	Buitengewone opsporing natuur en milieu en fysieke leefomgeving			
	Activiteit 1 t/m 3		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
13	Bouwfysica			
	Activiteit 1 t/m 5	2 * 1/3 fte	0,33 fte regisseur vergunningen 0,33 fte (sr.) regisseur vergunningen	
	Activiteit 6 t/m 10	2 * 1/3 fte	0,33 fte regisseur vergunningen 0,33 fte (sr.) regisseur vergunningen	
14	Brandveiligheid			
	Activiteit 1 t/m 11		Veiligheidsregio Twente	
15	Constructieve veiligheid			
	Activiteit 1 t/m 6	2 * 2/3 fte	0,67 fte constructeur 0,67 fte constructeur inhuur flexibel	
16	Bouwakoestiek			
	Deskundigheidsgebied is vervallen; deels opgegaan in deskundigheidsgebied 21. Geluid			
17	Sloop en asbest			
	Activiteit 1 t/m 7	2 * 1/3 fte	0,33 fte (jr.) regisseur vergunningen 0,33 fte bouwinspecteur	
	Activiteit 1 t/m 7		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
18	Afvalwater			
	Activiteit 1 t/m 5		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
19	Bodem, bouwstoffen water			
	Activiteit 1 t/m 4		Omgevingsdienst Twente	Basistaak

20	Externe veiligheid			
	Activiteit 1 t/m 6		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
21	Geluid			
	Activiteit 1 t/m 11		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
22	Groen en ecologie (als onderdeel van de beoordeling van Wabo-vergunningaanvragen)			
	Activiteit 1 t/m 4		Omgevingsdienst Twente	Plustaak
22a	Groen en ecologie (vergunningverlening Wet natuurbescherming)			
	Activiteit 1 t/m 3		Omgevingsdienst Twente	Plustaak
23	Luchtkwaliteit			
	Activiteit 1 t/m 6		Omgevingsdienst Twente	Basistaak
24	Stedenbouw en inrichting openbare ruimte			
	Activiteit 1	2 * 1/3 fte	0,33 fte stedenbouwkundig ontwerper	
	Activiteit 2	2 * 1/3 fte	0,33 fte stedenbouwkundig ontwerper	
	Activiteit 3 en 4	2 * 1/3 fte	0,33 fte stedenbouwkundig ontwerper	
25	Exploitatie en planeconomie			
	Activiteit 1 t/m 3	2 * 1/3 fte	0,33 fte planeconoom 0,33 fte planeconoom	
26	Cultuurhistorie			
	Activiteit 1 t/m 5	2 * 1/3 fte	niet beschikbaar	[-0,67 fte]
	Activiteit 6 t/m 10	2 * 1/3 fte	niet beschikbaar	[-0,67 fte]
	Activiteit 11 t/m 15	2 * 1/3 fte	niet beschikbaar	[-0,67 fte]
27	Energiebesparing en duurzaamheid			
	Activiteit 1 t/m 4		Omgevingsdienst Twente	Basistaak

Conclusies en aanbevelingen op basis van bovenstaande tabel:

Aan de volgende deskundigheidsgebieden wordt niet (volledig) voldaan:

1. Binnen het deskundigheidsgebied 26. 'cultuurhistorie' ontbreekt 2,01 fte.
Explain: Gemeente Almelo beschikt over een medewerker die activiteiten uitvoert binnen het deskundigheidsgebied erfgoed. Deze medewerker adviseert op hoofdlijnen, maar mist de deskundigheid (opleiding, werkervaring, aanvullende kennis) om te voldoen aan de gestelde criteria. Gemeente Almelo maakt hiervoor gebruik van externe advisering door Het Oversticht. Hiervoor is dienstverleningsovereenkomst afgesloten en zijn werkafspraken gemaakt. Externe adviezen van Het Oversticht worden door medewerkers van de gemeente Almelo verwerkt in besluitvorming; onder meer bij het besluiten op aanvragen om omgevingsvergunning. De kwaliteit voor uitvoering is hiermee afdoende geborgd.

Omgevingsdienst
TWENTE

2023

Jaarverslag VTH Twente

Gemeente Almelo

23 februari 2024

DCS 2487218

INT 91006

Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
B&W	Burgemeester en wethouders
BBK	Besluit bodemkwaliteit
Beh	Besluit emissiearme huisvesting
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
Bor	Besluit omgevingsrecht
CLV	Continue leren en verbeteren
DB	Dagelijks Bestuur
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
GS	Gedeputeerde staten
IPO	Interprovinciaal Overleg
KC	Kwaliteitscriteria
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
Lbv	Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties
LHSO	Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht
LVS	Landelijke Vergunningenstrategie
MER	Milieueffectrapportage
OBM	Omgevingsvergunning Beperkte Milieutoets
OD	Omgevingsdienst
ODNL	Omgevingsdienst Nederland
OOTB	Out-of-the-box maatregelen
OTT	Omgevingstafel Twente
PDC	Producten- en dienstencatalogus
PHO	Portefeuillehoudersoverleg
PPLG	Provinciaal Programma Landelijk Gebied
SPUK IBP	Specifieke Uitkering Interbestuurlijk Programma VTH
SPUK THE	Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht
U&H	Uitvoering en Handhaving
UVP	Uitvoeringsprogramma
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VUE	Versterkte uitvoering energiebesparings- en informatieplicht
VVGB	Verklaring van geen bedenkingen
ZZS	Zeer zorgwekkende stoffen

Inhoudsopgave

Begrippen- en afkortingenlijst.....	1
1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. De Beleidscyclus (Big-8)	3
1.3. Terugblik 2023	4
1.4. Realisatie ten opzichte van planning	8
2. VTH-beleidsdoelen en prioriteiten	9
2.1. Gebiedskennis en grip op activiteiten	9
2.2. Draagvlak middelen en begroting.....	10
2.3. Naleefgedrag	10
2.4. Klachten	11
2.5. Risicogericht werken.....	12
2.6. Dienstverlening.....	13
3. Evaluatie taken en werkzaamheden 2023	15
3.1. Programma Vergunningen.....	15
3.2. Programma Toezicht & Handhaving	16
3.3. Programma Advies.....	18
3.4. Externe Partners	19
4. Projecten.....	20
4.1. Regionale projecten.....	20
4.2. Collectieve werkzaamheden.....	21
4.3. Lokale projecten	22
5. Uitvoeringsorganisatie & bedrijfsvoering	23

1. Inleiding

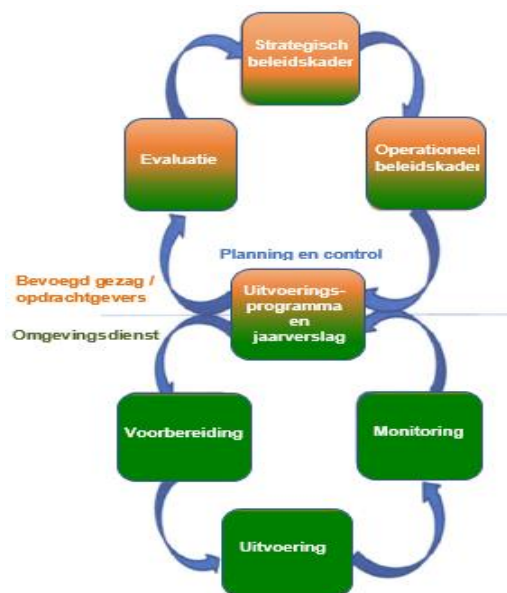
Voor u ligt het jaarverslag van de Omgevingsdienst Twente (OD Twente) voor het jaar 2023. Deze rapportage geeft de resultaten weer van de werkzaamheden die gedurende dit jaar zijn uitgevoerd door de OD Twente op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving (VTH) en advisering namens de gemeente Almelo. Het uniforme jaarverslag (regionaal format) is door de OD Twente voorbereid in samenwerking met haar partners. De input voor dit jaarverslag is partner specifiek en wordt door de OD Twente aan de desbetreffende partner verstrekt. Daarnaast wordt dit jaar voor het eerst een regionaal jaarverslag opgesteld om gezamenlijke resultaten, kansen en knelpunten beter in kaart te brengen. Deze regionale rapportage zal separaat ter kennisname worden aangeboden aan het Algemeen Bestuur (AB) van de OD Twente.

1.1. Aanleiding

Jaarlijks wordt op grond van artikel 7.3 van het Besluit omgevingsrecht (Bor; nu artikel 13.8 Omgevingsbesluit) een uniform VTH-uitvoeringsprogramma opgesteld voor de taken die de OD Twente voor de verschillende bevoegde gezagen uitvoert. Artikel 7.7 van het Bor (nu artikel 13.11 Omgevingsbesluit) bepaalt dat bestuursorganen jaarlijks evalueren of de geprioriteerde activiteiten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma (UVP) zijn uitgevoerd en in hoeverre deze activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de gestelde doelen uit het gezamenlijke VTH beleid Twente en de Nadere uitwerking. In oktober 2022 is het geactualiseerde Twentse VTH-beleid met Nadere uitwerking vrijgegeven door het portefeuillehoudersoverleg (PHO). Alle Twentse bevoegde gezagen hebben dit VTH-beleidsstuk in de loop van 2023 vastgesteld in de eigen colleges (GS en B&W). Ook de individuele jaarverslagen worden vastgesteld door alle colleges en bekend gemaakt aan de gemeenteraden en provinciale staten.

1.2. De Beleidscyclus (Big-8)

Om het Twentse VTH-beleid doorlopend te blijven ontwikkelen, wordt gewerkt vanuit een sluitende beleids- en uitvoeringscyclus: de zogenaamde 'Big-8'. Deze Big 8 bestaat uit een bovenste regelkring en een onderste regelkring. Deze cyclus wordt toegelicht met onderstaande figuur:

Bovenste regelkring: beleidsevaluatie, strategische keuzes en operationeel kader (vierjaarlijks).

Onderste regelkring: uitvoeringsprogramma en professionele werkwijze, uitvoering en monitoring (jaarlijks).

Het uniforme VTH-uitvoeringsprogramma Twente vormt de basis van de 'Big 8' en komt voort uit de doelen, prioriteitstelling en strategieën zoals opgenomen in het VTH beleid Twente, inclusief Nadere uitwerking. Wat volgt uit de programmering is de uitvoering, monitoring en evaluatie. Dit wordt opgenomen in het jaarverslag. Dit jaar zal naast output meer aandacht worden gegeven aan outcome. Deze rapportage dient ter verantwoording voor de uitvoering van de taken die vallen onder de dienstverleningsovereenkomst (DVO). In Twente betreft dit voornamelijk het 'standaardpakket'. Indien van toepassing, zal ook worden gerapporteerd over de zogenaamde 'facultatieve taken'. Voor de gemeente Almelo worden deze facultatieve taken separaat gerapporteerd via een apart programma. Geleverde producten en diensten worden afgezet tegen geplande diensten en producten, conform de op dat moment geldende producten- en dienstencatalogus (PDC).

1.3. Terugblik 2023

Hieronder worden de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen benoemd die in 2023 invloed hebben gehad op de uitvoering van VTH-taken door de OD Twente.

Maatschappelijk effect

De OD Twente is opgericht om zorg te dragen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Twente. Dit wordt, onder meer op basis van het Twentse VTH-beleid, vertaald in een uitvoeringsprogramma (UVP). In dit jaarverslag blikken we terug op dit programma en verantwoorden we onze inzet over het afgelopen jaar. Echter, het uitvoeren van een bepaald aantal controles, het verlenen van een bepaald aantal vergunningen en het geven van een bepaald aantal adviezen is geen doel op zich. Dit alles moet bijdragen aan onze overkoepelende doelstelling. In deze paragraaf wordt daarom bij elk onderwerp aangeven hoe dit bijdraagt aan de gewenste maatschappelijke effecten op de leefomgeving (outcome). Met deze gerichte aandacht voor outcome wordt ingespeeld op de toenemende landelijke relevantie rondom dit onderwerp.

Omgevingswet

In maart 2023 werd duidelijk dat de Omgevingswet in werking zou treden per 1 januari 2024. Deze duidelijkheid gaf scherpste en focus aan de voorbereiding rondom het werken met de Omgevingswet. De voorbereiding richtte zich zowel op aanpassingen binnen de OD Twente, evenals samenwerkingsafspraken met bevoegde gezagen en ketenpartners. Processen en ICT systemen zijn afgestemd (o.a. via 'serious gaming') en intern zijn specifieke werkprocessen, werkafspraken en sjablonen aangepast. Dit alles is getest, verbeterd en weer opnieuw getest, zodat iedereen klaar was voor de start van de Omgevingswet. Voor de eerste maanden van 2024 is een draaiboek opgesteld om eventuele problemen snel op te lossen. Dit is onder meer vormgegeven middels een 'crisisteam' en extra account-overleggen gericht op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Een (extreem) grote piek in aanvragen bij de OD Twente is eind 2023 uitgebleven. Wel is duidelijk geworden dat bij bevoegde gezagen veel aanvragen binnen zijn gekomen. Deze zullen in 2024 tot extra adviezen leiden.

Pilot Omgevingstafel Twente

In 2023 is de pilot van de Omgevingstafel Twente (OTT) voortgezet om ervaring op te doen met de nieuwe integrale werkwijze onder de Omgevingswet. De processen en ICT inrichting zijn verder verbeterd tot het niveau dat een volledig geïntegreerde dienstverlening geboden kan worden die aansluit op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het VTH-zaaksysteem van de OD Twente. Ook is een toolbox ontworpen voor bevoegde gezagen, die het gebruik vergemakkelijkt. Extra voorlichting rond de zomer 2023 heeft ervoor gezorgd dat het aantal behandelde zaken op de OTT fors is gestegen. De ervaring met deze casussen is voor het overgrote deel positief. Ook zijn er enkele casussen geweest met goede leerpunten. Juist hiervoor is de pilot bedoeld: scherpste krijgen in het soort casussen en welke diepgang van advisering bij een omgevingstafel hoort. In 2024 wordt besluitvorming voorbereid om de OTT op termijn een definitieve plek te geven binnen de OD Twente.

Maatschappelijk effect

De voorbereiding voor een succesvolle start van de Omgevingswet moet bijdragen aan vlotte en kwalitatief goede dienstverlening. De Omgevingswet moet voor burger en bedrijf leiden tot vereenvoudiging aan de voorkant van de balie, maar moet niet leiden tot vertraging aan de achterkant. De omgevingstafel draagt bij aan meer participatie van de omgeving rondom een initiatief. Dit moet vervolgens leiden tot een meer leefbare omgeving, waarbij vooraf eventuele knelpunten worden herkend en opgelost. Idealiter leidt dit tot minder klachten en bezwaren.

Arbeidsmarkt en wervingscampagne

Naar aanleiding van het traject herijking financiering, komt in het begrotingsjaar 2024 extra formatie beschikbaar voor de OD Twente. Samen met het natuurlijk verloop zorgt dit voor veel vacatureruimte die moeilijk op korte termijn volledig is te bezetten met kwalitatief goede medewerkers. Daarom is in 2023 gestart met een omvangrijke wervingscampagne. De noodzaak om voldoende gekwalificeerd personeel binnen te halen, is voor de OD Twente van groot belang. Bij de werving zijn verschillende kanalen ingezet en wordt aansluiting gezocht bij een landelijke campagne van ODNL. De wervingscampagne wordt ook in 2024 gecontinueerd. De krapte op de arbeidsmarkt doet zich echter in alle sectoren gelden, waardoor een kans bestaat op onderuitputting.

Maatschappelijk effect

Met de wervingscampagne kunnen de werkzaamheden uiteindelijk op zowel kwalitatief en kwantitatief niveau goed worden uitgevoerd. Dit draagt rechtstreeks bij aan een hoogwaardige omgevingsdienst.

Stikstofproblematiek

De aanpak rondom de stikstofproblematiek blijft constant in beweging. Wetgeving, jurisprudentie en rapporten met betrekking tot stikstof veranderen het werkveld regelmatig. Denk hierbij aan de Wet stikstofreductie en natuurverbetering en uitspraken van de Raad van State. Door de stikstofproblematiek zijn achterstanden ontstaan in de afhandeling van de werkvoorraad van agrarische vergunningverlening. Om deze achterstanden zo goed en efficiënt mogelijk weg te werken, heeft de OD Twente in 2023 ingezet op intensivering van de samenwerking met de provincie Overijssel. Hierbij wordt overzicht en prioritering aangebracht voor vergunningaanvragen met de grootste kans op verlening.

Op 6 juni 2023 heeft de GS van Overijssel besloten om vergunningverlening voor emissiearme stalsystemen op te schorten tot 1 maart 2024. Hierdoor worden voorlopig niet langer VVGB-verzoeken afgehandeld door de provincie met betrekking tot gebiedsbescherming. De voornaamste reden hiervoor zijn twijfels rondom de werking van emissiearme stalsystemen en de noodzaak voor nader onderzoek. Omdat omgevingsvergunningen niet mogen worden verleend zonder de benodigde VVGB van de provincie, heeft de OD Twente geen beslissingen kunnen nemen over gerelateerde aanvragen en adviezen.

Maatschappelijk effect

De inzet van de OD Twente rondom stikstof draagt bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de natuur in Twente en dus aan een gezonde fysieke leefomgeving. In harmonie met de natuur draagt de OD Twente ook bij aan een duurzame leefomgeving via verschillende agrarische bedrijfsontwikkelingen. Denk hierbij aan innovatieve stalsystemen voor stikstofreductie en het toenemende aantal mono-mestvergisters voor biogas.

Energie en Duurzaamheid

In de afgelopen jaren heeft de OD Twente diverse externe middelen vanuit het Rijk, de provincie en enkele gemeenten ontvangen voor de uitvoering van VTH-taken en doorontwikkeling binnen het thema energie en duurzaamheid. De resultaten van deze verschillende initiatieven worden hieronder kort omschreven. Voor nadere toelichting op het gebied van energie en duurzaamheid, wordt verwezen naar de desbetreffende verantwoording. De bijbehorende rapportage zal hierbij separaat worden aangeboden aan het DB en AB.

VUE3

Met de VUE3 (derde ronde versterkte uitvoering energiebesparing en informatieplicht) is vanuit het Rijk extra budget beschikbaar gesteld om voor 2022 en 2023 energiebesparingstaken voor gemeenten uit te voeren. Deze taken zijn door een externe partij binnen de Twentse gemeenten uitgevoerd. Op 1 december 2023 zijn deze werkzaamheden voltooid, waarvoor het volledige budget is benut. Het vervolg op de VUE3 is de SPUK THE.

Programma energie en duurzaamheid 2022-2023

In 2022 is het 'Projectplan energiebesparing 2022-2023' vastgesteld door het overgrote deel van de partners. Eind 2022 is het merendeel van de mandaten door de partners aan de OD Twente verleend, waarbij het laatste mandaat in 2023 werd verstrekt. Hierdoor heeft het grootste deel van de uitvoering voor beide jaren plaatsgevonden in 2023, waarbij een grote inhaalslag is gemaakt. Eind 2023 zijn ongeveer 95% van alle middelen besteed. Het overgrote deel van openstaande taken ligt bij de hercontroles. Dit is gezien de gestelde termijn logisch te verklaren. Gaandeweg de uitvoering van het project is gebleken dat naleefgedrag lager is uitgevallen dan vooraf was ingeschat. Dit heeft ertoe geleid dat er 400 hercontroles gepland staan in plaats van de begrote 200 hercontroles. Dit maakt duidelijk dat de energiecontroles nut hebben.

SPUK THE

In 2023 is de aanvraag voor de Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK THE) goedgekeurd. Hierdoor krijgt de OD Twente tot en met 2026 rijksmiddelen ter beschikking om additionele taken uit te voeren op het gebied van energietoezicht en de organisatie hierop verder te professionaliseren. Deze taken vallen buiten de reguliere begroting en zijn dus additioneel. In 2023 zijn middels de SPUK THE flinke stappen gezet. Er zijn meerdere toezichthouders energie en een technisch adviseur energie in dienst gekomen. Dit draagt bij aan de robuustheid van het cluster energie & duurzaamheid richting de toekomst.

In de tweede helft van 2023 hebben gesprekken plaatsgevonden tussen de OD Twente en haar partners over de voortgang van de werkzaamheden op het gebied van energie en duurzaamheid. Hierbij is onder andere gekeken naar de behaalde resultaten en het geconstateerde naleefgedrag. Ook is verwezen naar de randvoorwaarde van de SPUK-THE, namelijk dat deze subsidie is gebaseerd op co-financiering. Zonder bijdrage van de individuele partners, vervalt hierbij ook het recht op de rijksmiddelen vanuit de SPUK THE. Eind 2023 heeft het overgrote deel van de partners de intentie uitgesproken om deze werkzaamheden in 2024 te continueren. Het AB van de OD Twente heeft hiermee ook ingestemd. Hierdoor kan ook in 2024 een hoge mate van energiebesparing worden gerealiseerd en kan het thema energie en duurzaamheid worden geborgd binnen de organisatie.

Maatschappelijk effect

De inspanningen op het gebied van energie en duurzaamheid dragen rechtstreeks bij aan een duurzame regio en is daarom speerpunt van de OD Twente. Het besparen van energie, hergebruik van afvalstoffen en het reduceren van grondstoffen leidt tot minder vraag. Voor elke kilowattuur die niet verbruikt wordt, hoeft minder energie opgewekt te worden. Voor elke kilo grondstof die hergebruikt wordt, hoeft minder gedolven of geproduceerd te worden.

IBP VTH

Op landelijk gebied is het Interbestuurlijk Programma (IBP) Versterking VTH opgestart. Dit programma is opgericht naar aanleiding de aanbevelingen van het rapport 'Om de leefomgeving' van de commissie van Aartsen, met als doel het verbeteren van het VTH-stelsel. De deelnemers aan dit programma zijn koepelorganisaties IPO, VNG en ODNL, evenals drie ministeries: Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Infrastructuur en Waterstaat. Het IBP VTH bevat de volgende 6 pijlers:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging
3. Informatievoorziening VTH
4. Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht

In het najaar van 2022 is een SPUK-regeling IBP opengesteld. Deze Specifieke Uitkering (SPUK IBP) is een subsidie waarmee de omgevingsdiensten actief kunnen bijdragen aan deze 6 pijlers. De OD Twente heeft deze subsidie aangevraagd, ontvangen en ingezet voor verbetering van alle 6 pijlers. Hierbij is de voornaamste bijdrage geleverd aan:

- **Pijler 1 (Robuustheid):** Binnen deze pijler is landelijk veel aandacht uitgegaan naar de robuustheidscriteria. Elke omgevingsdienst is gevraagd om in 2023 een zelfevaluatie uit te voeren of wordt voldaan aan de gehele set robuustheidscriteria. Aan de hand van deze zelfevaluatie, stelt de OD Twente in 2024 een plan van aanpak op. Hierin wordt onderbouwd hoe de organisatie voldoende robuust gaat worden en ook blijft per uiterlijk 1 april 2026. Dit plan van aanpak wordt begin 2024 aan het AB voorgelegd.
- **Pijler 4 (Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt):** Veel aandacht is besteed aan het optimaliseren en professionaliseren van het traineeprogramma. Binnen de OD Twente werd al veel gewerkt met trainees. Door deze ontwikkeling worden trainees beter ontvangen en begeleid. Dit leidt naar verwachting tot een hoger behoud van talent voor de organisatie. Het vastgestelde traineeprogramma zal landelijk worden gedeeld. Daarnaast is sterk ingezet op het verstrekken van additionele opleidingen aan medewerkers.
- **Pijler 5 (Onafhankelijke uitvoering):** Het doel van deze pijler is om onafhankelijke uitvoering van taken door omgevingsdiensten te borgen en te versterken. Het heeft voornamelijk betrekking op het doorlopen van de strategische en operationele beleidscyclus (Big-8). De OD Twente heeft tijdens landelijke werksessies veel input geleverd en 'best practices' gedeeld over verschillende onderwerpen, waaronder regionaal VTH-beleid en doelen, de probleem- en risicoanalyse, verschillende strategieën, uitvoeringsprogramma's, samenwerking en outcomegericht werken. De werksessies moeten in 2024

leiden tot een landelijke handreiking voor het doorlopen van de Big-8 om te komen tot een regionale planning. Het is hierbij van belang om omgevingsdiensten tijdens iedere stap van de Big-8 te betrekken en voldoende te faciliteren.

- **Pijler 6 (Monitoring):** De OD Twente neemt samen met een vertegenwoordiger van de gemeente Enschede deel aan het project 'horizontale verantwoording' binnen pijler 6. De doelstelling van dit project is het 'stimuleren van stevigere invulling van horizontale controle door gemeenteraden en provinciale staten op het eigen bestuur'. Eind 2023 is door het PHO ingestemd met het voorstel om in Twente als pilotregio deel te nemen aan dit project. Daarnaast bevat pijler 6 ook het onderwerp visitaties. De OD Twente heeft in 2023 deel uitgemaakt van drie visitatiecommissies. Deze commissies onderzoeken collega omgevingsdiensten en brengen een rapport uit met aanbevelingen voor verbeteringen. De OD Twente wordt in maart 2024 zelf gevisiteerd, waarvoor de voorbereidingen eind 2023 zijn gestart.

Maatschappelijk effect

De doelstelling van alle pijlers is de versterking van omgevingsdiensten in het VTH-stelsel. Hiermee draagt het programma bij aan de versterking van de OD Twente als hoogwaardige dienst. Door actief deel te nemen in verschillende pijlers, neemt de OD Twente ook zelf regie en verantwoordelijkheid voor een betere leefomgeving.

Doorontwikkeling VTH samenwerking Twente

Dit project is in 2023 verder uitgevoerd onder leiding van een extern adviesbureau. Er zijn keuzes gemaakt over de wijze van samenwerking en de reikwijdte van het PHO (bestuurlijk) en de VTH-kerngroep (ambtelijk). Ook de positie ten opzichte van de OD Twente is opnieuw gedefinieerd. Dit heeft geleid in een uitvoeringsplan waarin verschillende sporen zijn opgenomen met verbeteringen: het versterken, borgen en verbinden van de VTH-samenwerking. Een belangrijke randvoorwaarde voor het versterken van de samenwerking is het aanstellen van een onafhankelijke voorzitter en secretaris van de VTH-kerngroep.

Maatschappelijk effect

Door de verbeterde samenwerking vindt beter samenspel plaats tussen beleid en uitvoering. Dit helpt bij het aanscherpen van doelen, naleefgedrag en outcome-gericht werken.

Kwaliteitscriteria

De OD Twente streeft ernaar om kwaliteit onderdeel uit te laten maken van het DNA van de organisatie. Dit wordt onder meer landelijk geborgd middels de Kwaliteitscriteria (KC), die voor burgers, bedrijven en de overheid inzichtelijk maken welke kwaliteit verwacht mag worden bij de uitvoering van VTH-taken. Momenteel vormen de KC 2.3 de basis voor de verordening kwaliteit uitvoering en handhaving (U&H) omgevingsrecht. De OD Twente heeft een inzetbaarheidsmonitor tot zijn beschikking, waarmee inzichtelijk kan worden gemaakt of wordt voldaan aan deze KC. Hierbij wordt gekeken of medewerkers worden ingezet op passende taken en of wordt gewerkt conform vastgestelde werkprocessen en procedures.

Momenteel voldoet de OD Twente niet volledig aan de KC 2.3. Tot december 2022 was voor iedereen inzichtelijk wie op welke manier voldeed of waar iets ontbrak. Dit is stil komen te liggen en vervolgens zijn medewerkers aangenomen zonder volledige check vooraf. De inzetbaarheidsmonitor is daardoor niet meer actueel en moet in 2024 worden geactualiseerd. Vanwege capaciteitstekort, is in 2023 gekozen om prioriteit te geven aan onder andere de wervingscampagne om voldoende personeel te vinden. Daarom zullen alle (nieuwe) medewerkers komend jaar worden beoordeeld op opleidingsniveau, werkervaring en vliegreun ten opzichte van het bijbehorende functieprofiel en takenpakket. Zodra alles in beeld is, wordt per medewerker gekeken hoe diegene gaat voldoen aan de gestelde criteria. Dit traject wordt tevens landelijk opgepakt vanuit pijler 1 van de SPUK IBP (robuustheid).

Typerend voor de OD Twente als ontwikkelende organisatie is het hoge aantal trainees, die specifieke opleidingen volgen om ze te laten voldoen aan de KC. Deze trainees doen geen zelfstandige werkzaamheden zonder collegiale toets van ervaren collega's die ruimschoots voldoen aan de KC 2.3. Bij inhuur van personeel wordt altijd wel gekeken naar de minimumeisen van de functie en of de ingehuurde voldoet. Hiermee worden risico's met betrekking tot het niet voldoen aan de KC 2.3 zoveel mogelijk beperkt. Deze risico's kunnen echter nooit volledig worden weggenomen. Denk hierbij aan lagere uitvoeringskwaliteit, meer bezwaren op procedures

of gemiste overtredingen tijdens controles. De OD Twente heeft afgelopen jaar echter niet geconstateerd dat deze risico's zich in de praktijk hebben voorgedaan.

Maatschappelijk effect

Kwalitatief personeel leidt tot betere dienstverlening richting burgers, bedrijven en de bredere leefomgeving. Op deze manier kan de OD Twente beter en efficiënter bijdragen aan haar overkoepelende doel.

1.4. Realisatie ten opzichte van planning

Deze paragraaf geeft inzicht in de realisatie van producten op zowel regionaal en lokaal niveau. Verder wordt overzicht gegeven van de gerealiseerde uren ten opzichte van de bijbehorende inbreng. Verrekening vindt plaats op basis van werkelijk gerealiseerde uren en zal via de jaarrekening aan het AB worden voorgelegd. De eindafrekening via de jaarrekening kan afwijken van het urenoverzicht in deze paragraaf. Onderstaand overzicht houdt namelijk geen rekening met belangrijke nuances, waaronder de inzet van eventuele reserves.

Realisatie producten Twente 2023		
Programma	UVP 2023 (uren)	REA 2023 (uren)
Vergunningen	5.686	6.456
Toezicht	8.141	8.005
Handhaving	764	602
Advies	2.183	2.179
Totaal	16.774	17.242

Realisatie producten Almelo 2023		
Programma	UVP 2023	REA 2023
Vergunningen	523	477
Toezicht	876	882
Handhaving	66	37
Advies	139	134
Totaal	1.604	1.530

Vanwege interne aanpassingen in de rapportagesystematiek van de OD Twente, is het dit jaar niet mogelijk om urenrealisatie op programmaniveau (VTHA) te rapporteren. Dit zal komend jaar opnieuw worden ingericht. Wel is in onderstaande tabel onderscheid gemaakt in directe uren gerelateerd aan zaken en algemene directe uren. De uren 'Direct niet op zaak' betreffen onder andere uren ten behoeve van administratie, werkgerelateerde overleggen, begeleiding van trainees en andere algemene werkzaamheden die niet onder de overhead vallen.

Realisatie uren Almelo 2023			
Urenpost	Ingebrachte uren	Gerealiseerde uren	Verschil
Direct op zaak		15.640	- 1.823 uur
Direct niet op zaak	22.624	2.908	
Projecturen		2.253	
Totaal	22.624 uur	20.801 uur	

2. VTH-beleidsdoelen en prioriteiten

In lijn met het hoofddoel van de Omgevingswet, draagt de OD Twente bij aan optimale bescherming en duurzame benutting ten behoeve van het bereiken en in stand houden van een gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Tijdens de uitvoering van VTH-taken voor haar partners, streeft de OD Twente als deskundig gesprekspartner en adviseur hierbij constant naar kwaliteit en verbetering. De beleidsdoelen uit het VTH-beleid Twente en de Nadere uitwerking vormen de basis voor de uitvoering van VTH-taken.

Vanwege hoge werkdruk en extra werk rondom de inwerkingtreding van de Omgevingswet, is in het UVP 2023 gekozen om de focus te leggen op de 'basis op orde'. Hiermee wordt onder andere verstaan het verbeteren van datagericht werken en het wegwerken van de werkvoorraad. Vanuit de gedachte van de 'basis op orde', is voor 2023 gekozen om de volgende beleidsdoelen nader uit te werken:

- 1) De OD Twente heeft gebiedskennis in huis en heeft grip op activiteiten.
- 2) Er is draaqlak voor benodigde middelen, waarbij de begroting is gebaseerd op waarheidsgetrouwe en gedragen kentallen.
- 3) Het algehele naleefgedrag voor de taken die de OD Twente uitvoert is hoog.
- 4) De OD Twente heeft grip op klachten.
- 5) Verbetering van gegevenskwaliteit van de voornaamste risicovariabelen, zodat het informatie gestuurd risicomodel voor de clusters van standaardtaken optimaal kan functioneren.

Het geactualiseerde VTH-beleid Twente is breder en kent meer beleidsdoelen dan enkel de doelen die hierboven zijn beschreven. Het tegelijkertijd uitwerken van alle beleidsdoelen is met de huidige beleidscapaciteit echter niet mogelijk. Daarom is in eerste instantie gekozen voor doelen gerelateerd aan de 'basis op orde'. De komende jaren zullen beleidsinspanningen worden uitgerold naar de andere doelen uit de Nadere uitwerking van het regionale beleid. Hierbij zullen ook de zogenaamde 'Ambitieonderwerpen' de meer gerichte aandacht krijgen die deze thema's verdienen.

2.1. Gebiedskennis en grip op activiteiten

Out-of-the-box maatregelen

Begin 2023 heeft het AB ingestemd met de verlenging van de 'Out-of-the-box maatregelen' (OOTB). Deze set tijdelijke werkafspraken heeft bijgedragen aan de beheersbaarheid van de werkvoorraad en werkdruk voor een aantal producttypen binnen vergunningen en advies. Het effectueren van maatregelen rondom stikstofadviezen heeft geholpen veelal oude zaken op te schonen en prioriteit te geven aan nieuwe zaken. Inmiddels zijn nieuwe medewerkers aangetrokken voor de specialismen lucht en geluid. Ook heeft veel externe inzet plaatsgevonden om de bulk aan werkvoorraad te verminderen. Hierdoor zijn de OOTB maatregelen met ingang van 2024 beëindigd, zoals bestuurlijk afgesproken. Risico's die vooraf zijn beschreven rondom OOTB hebben zich niet voorgedaan in 2023. Denk hierbij aan een mogelijke exponentiële stijging van klachten of procedures die geen stand houden bij een bezwaarschriftencommissie.

Ondanks de OOTB maatregelen, bleef de werkdruk bij bepaalde clusters onverminderd hoog. Ondanks interne verbeteringen rondom luchtafval binnen de OD Twente, bleef de landelijke stikstofproblematiek een grote externe invloed hebben op agrarische vergunningverlening. Ook was sprake van structureel hoge werkdruk binnen het cluster juridisch. Het intensieve recruitmentproces voor dit cluster heeft eind 2023 vruchten afgeworpen. Er zijn meerdere juristen aangetrokken, waaronder een senior-jurist. Dit leidt in 2024 naar verwachting tot vermindering van de werkvoorraad en werkdruk binnen het cluster juridisch.

Datakwaliteit

In het kader van de 'basis op orde' heeft de OD Twente afgelopen jaar verder gewerkt aan de verbetering van datakwaliteit en de doorontwikkeling van datagedreven werken. Zo hebben partners dit jaar voor het eerst toegang tot de rapportagetool van de OD Twente (PowerBI), waardoor real-time inzicht wordt verkregen in de VTHA-realisatie. Dit draagt bij aan transparantie en groeiend vertrouwen tussen de OD Twente en haar partners. Daarnaast zijn het afgelopen jaar leegstaande zolderzaken verder gevuld. De verwachting is dat binnenkort voor de eerste partners alle zolderzaken volledig gevuld zullen zijn. Tenslotte worden alle locatiedossiers aan de hand van werkafspraken continue bijgewerkt en geactualiseerd. Zo worden sinds 2023 de meest actuele dieraantallen

bijgehouden voor agrarische locaties. Ook het invoeren van bodemdossiers in het bodeminformatiesysteem is geprofessionaliseerd in 2023. Hiervoor zijn administratieve krachten opgeleid die deze taken uitvoeren. Dit verbetert de kwaliteit en verlaagt de werkdruk bij de adviseurs. Bij de doorontwikkeling van datagedreven werken is continuïteit van groot belang. De OD Twente borgt deze continuïteit onder andere middels interne audits (zie paragraaf 2.6) en zogenaamde 'conformiteitsuurtjes'.

Projectmatig werken

De OD Twente heeft in 2023 een volgende stap gemaakt richting projectmatig werken. De SPUK projecten THE en IBP-VTH zijn geslaagde voorbeelden hoe projectmatig werken in de praktijk een plek heeft gekregen in de organisatie. Werkzaamheden en activiteiten zijn gepland, er is gedurende het jaar (bij)gestuurd en over de resultaten wordt tijdig gerapporteerd. Ook is er een apart functieprofiel van projectleider opgesteld, die in 2024 wordt ingevuld. Voor het UVP 2024 is tenslotte ook een verbeterslag gemaakt ten aanzien van de regionale projecten. Er is meer overzicht gegeven en het bestuur is meegenomen bij de keuzes.

2.2. Draagvlak middelen en begroting

Begrotingswijziging

Het traject herijking financiering heeft geleid tot een reële en duurzame begroting voor 2024. De OD Twente heeft hierdoor passende financiering voor de kwalitatieve en kwantitatieve uitvoering van haar VTH-taken, wat bijdraagt aan de regionale maatschappelijke doelen om te komen tot een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving. Deze middelen dragen daarnaast flink bij aan het voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria en stellen de OD Twente in staat om in te spelen op relevante toekomstige ontwikkelingen. In aanloop naar deze forse formatie-uitbreiding, is gekozen om de begroting voor 2023 al enigszins te corrigeren.

Het intensief betrekken van alle partners bij het herijkingstraject financiering heeft geleid tot draagvlak voor deze benodigde middelen bij zowel bestuurders, accounthouders, beleidsadviseurs en financials. Dit draagvlak geldt tevens voor de kengetallen die tijdens dit traject gelijktijdig zijn herzien. Het toenemend vertrouwen vanuit onze partners heeft geleid tot minder nadruk op deze kengetallen, aangezien vanaf 2023 wordt afgerekend op basis van werkelijk gerealiseerde uren. In aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024, zijn nieuwe producten opgesteld zonder vastgestelde kengetallen. Ten behoeve van rapportagedoeleinden en leges zullen deze opnieuw moeten worden opgebouwd. Echter biedt het vertrouwen in de nieuwe systematiek van werkelijke urenrealisatie een goede tussenoplossing voor komend jaar.

2.3. Naleefgedrag

Het VTH-beleid benadrukt de sterke wens om naleefgedrag beter in kaart te brengen om hier in de toekomst goed op te sturen. De OD Twente kan naleefgedrag reeds meten aan de hand van het aantal hercontroles (A2.02) en handhavingscontroles (A2.12) ten opzichte van het aantal initiële periodieke controles (A2.02).

Spontaan naleefgedrag:

- *Twentebreed*: Er is een lichte verslechtering in naleefgedrag geconstateerd ten opzichte van vorig jaar. Waar vorig jaar 44,8% van initiële controles heeft geleid tot een hercontrole, was dat dit jaar 48,6%.
- *Almelo*: Er is een verslechtering in naleefgedrag geconstateerd ten opzichte van vorig jaar. Waar vorig jaar 29,9% van initiële controles heeft geleid tot een hercontrole, was dat dit jaar 44,5%.

Opvolgend naleefgedrag:

- *Twentebreed*: Er is een verbetering in naleefgedrag geconstateerd ten opzichte van vorig jaar. Waar vorig jaar 24,4% van hercontroles heeft geleid tot een handhavingscontrole, was dat dit jaar 19,9%.
- *Almelo*: Er is stabiliteit in naleefgedrag geconstateerd ten opzichte van vorig jaar. Waar vorig jaar 13,5% van hercontroles heeft geleid tot een handhavingscontrole, was dat dit jaar 13,8%.

Het relatief lage aantal handhavingscontroles geeft een licht vertekend beeld, omdat dit gedeeltelijk wordt veroorzaakt door de beperkte juridische capaciteit in het afgelopen jaar. Minder juridische capaciteit leidt uiteraard tot minder handhavingscontroles. Daarom kan een laag percentage rondom opvolgend naleefgedrag niet in zijn geheel worden verklaard door goed naleefgedrag.

De OD Twente heeft in 2023 ook gewerkt om datakwaliteit rondom naleefgedrag verder te verbeteren. Middels een pilot is dit jaar gewerkt om de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) te integreren in ons zaakstelsel. Deze kan vervolgens dienen als registratiepunt voor naleefgedrag. Dit sluit aan bij de indicator voor naleefgedrag zoals omschreven in het VTH-beleid (type overtreder: goedwillend, moet kunnen, calculerend en bewust). Het doel is om komend jaar data rondom de LHSO op te bouwen en uiteindelijk te koppelen aan de dynamische risicoanalyse en het project gedragssturing.

2.4. Klachten

De afgelopen jaren is een sterke toename geconstateerd in het aantal klachtmeldingen dat door de OD Twente is afgehandeld. Deze Twentebrede ontwikkeling heeft zich ook in 2023 doorgezet. Hierbij heeft het totaal aantal klachtmeldingen van afgelopen jaar de verhoogde prognose van het UVP 2023 andermaal overschreden. Deze ontwikkeling heeft een negatieve invloed op de omgevingskwaliteit, aangezien toenemende klachten, hinder en overlast duiden op een lagere belevingswaarde en gebruikswaarde van de leefomgeving.

Om deze ontwikkeling beter te kunnen duiden en te adresseren, is in 2022 voor het eerst een klachtenanalyse uitgevoerd. Ook in dit jaarverslag wordt middels onderstaande tabellen inzicht gegeven in de omvang, oorsprong en aard van alle klachten die in 2023 regionaal en lokaal zijn ontvangen. De cijfers vanuit de analyse zijn op basis van ontvangen klachten. Hierdoor is er soms verschil tussen deze cijfers en de cijfers uit PowerBI. Als onderdeel van de analyse zijn locatie(s) waar de meeste klachten zijn ontvangen verder toegelicht.

Klachtenanalyse regio Twente 2023						
Aantal klachten afgehandeld (PowerBI)				Aantal klachten ontvangen (klachtenanalyse)		
1.422				1.422		
Afval	Asbest	Bodem	Geluid	Licht	Lucht	Overig
15	61	32	462	15	809	28
Toelichting: Het overgrote gedeelte van alle klachten in Twente had afgelopen jaar betrekking op lucht (57%) of geluid (32%). Binnen het thema lucht, ging het voornamelijk over klachten gerelateerd aan geur.						
Locaties						
Toelichting: Het afgelopen jaar hebben drie specifieke locaties binnen de regio een opvallend hoog aantal klachten ontvangen. Het gaat hierbij om: - Lucht- en geurklachten rondom een asfaltcentrale in de gemeente Hengelo (15% van alle klachten). - Geurklachten rondom een veevoederbedrijf in de gemeente Hof van Twente (9% van alle klachten). Dit bedrijf valt onder het bevoegde gezag van de provincie Overijssel. - Geurklachten rondom een houtbewerkingsbedrijf in gemeente Hof van Twente (7% van alle klachten).						

Onderstaande tabel geeft invulling aan de ‘couleur locale’, middels een specifieke klachtenanalyse voor de gemeente Almelo.

Klachtenanalyse Almelo 2023						
Aantal klachten afgehandeld (PowerBI)				Aantal klachten ontvangen (klachtenanalyse)		
105				101		
Afval	Asbest	Bodem	Geluid	Licht	Lucht	Overig
3	6	0	54	6	28	4
Toelichting: Het overgrote gedeelte van alle klachten in Almelo hadden afgelopen jaar betrekking op geluid (54%) of lucht (28%). Binnen het thema lucht ging het enkel om geurhinder, niet om stofhinder.						
Locaties						
Toelichting: Het afgelopen jaar hebben vier specifieke locaties binnen de gemeente Almelo een bovengemiddeld aantal klachten ontvangen. Het gaat hierbij om: • Geluidsklachten rondom een afzuiginstallatie bij een brandweerkazerne (9% van alle klachten). • Geurklachten rondom een vleesproducent (9% van alle klachten). • Geurklachten rondom een houtbewerkingsbedrijf (7% van alle klachten). • Geluidsklachten rondom horeca aan het Princes Catharina Amaliaplein (7% van alle klachten).						

2.5. Risicogericht werken

De OD Twente heeft in 2023 hard gewerkt aan de doorontwikkeling van risicogericht werken en de gegevenskwaliteit die hieraan ten grondslag ligt. Inmiddels is de OD Twente niet alleen in staat om risicogestuurd te prioriteren voor toezicht (controlefrequentie), maar ook voor vergunningverlening (toetsingsniveau):

Risicoanalyse

Het afgelopen jaar heeft de OD Twente in gezamenlijkheid met de OD IJsselland gewerkt om de resultaten vanuit de Overijsselbrede risicotool te implementeren in de eigen zaaksystemen. De statische risicoscores op basis van ‘expert judgement’ worden hierdoor dynamisch, waaraan nieuwe indicatoren op locatieniveau kunnen worden toegevoegd. Hierbij kan gedacht worden aan werkelijk naleefgedrag (LHSO) of de datum sinds de laatste controle (tijdsfactor). Deze dynamische risicoanalyse heeft grote potentie als katalysator voor datagedreven werken, omdat medewerkers medeverantwoordelijk worden gemaakt voor prioritering van hun eigen werk.

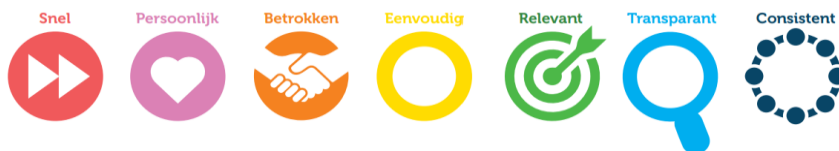
Komend jaar moet datakwaliteit voor de risicoanalyse echter eerst verder worden verfijnd. De huidige risicoscores zijn namelijk gebaseerd op milieubelastende activiteiten (Omgevingswetproof). Deze activiteiten zijn in eerste instantie grofmazig aan locaties in Overijssel gekoppeld op brancheniveau, wat soms leidt tot niet representatieve risicoscores. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, is komend jaar het doel om hierin een verbeterslag te maken. Milieubelastende activiteiten zullen stapsgewijs worden gecorrigeerd voor alle locatiedossiers. Dit zal leiden tot meer representatieve risicoscores.

Landelijke vergunningenstrategie

In 2023 is het project rondom de Landelijke Vergunningenstrategie (LVS) afgerond. De OD Twente was subsidieaanvrager en heeft de projectleider geworven. Samen met zeven andere omgevingsdiensten is gewerkt aan een landelijke standaard voor vergunningverlening die is vertaald in een ICT-tool. Via deze tool wordt een standaard toetsniveau toegekend aan de verschillende milieubelastende activiteiten. Daarnaast kan op basis van dynamische elementen zoals ligging, klachten of vooroverleg bepaald worden of de toetsing verzwaard of verlicht moet worden. Binnen een regio kan deze landelijke standaard vertaald worden naar een regionale ambitie. De OD Twente wil dit samen met de bevoegde gezagen in 2024 oppakken als ‘nadere uitwerking’ op het nieuwe VTH-beleid Twente.

2.6. Dienstverlening

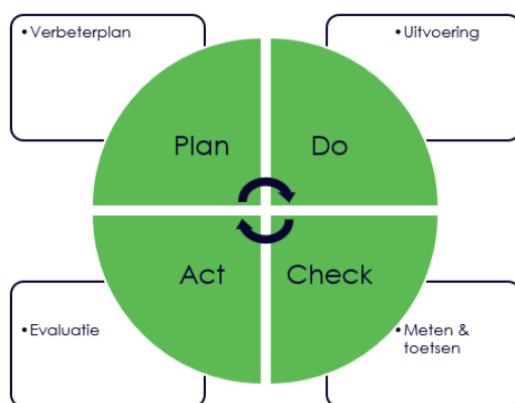
In 2023 heeft de OD Twente aansluiting gezocht met de Omgevingswet door haar dienstverlening verder door te ontwikkelen. Er is gewerkt aan het creëren van een “level playing field”, volgens de dienstverleningsprincipes van de Omgevingswet:

Werkprocessen, procedures en producten (CLV)

Onze missie, visie en definitie vormen de basis hoe wij kwaliteit benaderen en integreren in ons werk. We streven ernaar om kwaliteit te borgen in onze organisatie en dat ons werk voldoet aan ieders verwachtingen. Hierbij laten we zien hoe we kwaliteit vertalen naar ons dagelijks werk. Dit betekent dat wij:

- Voortdurend moeten inspelen op veranderende behoeften, eisen en prioriteiten bij het leveren van onze producten en diensten.
- Voortdurend moeten innoveren, trainen en verbeteren, omdat het leveren van kwaliteit een doorlopend proces is. Dit vereist een proces van continue leren en verbeteren en voortdurende kwaliteitsverbetering volgens het principe van Plan-Do-Check-Act (zie afbeelding).

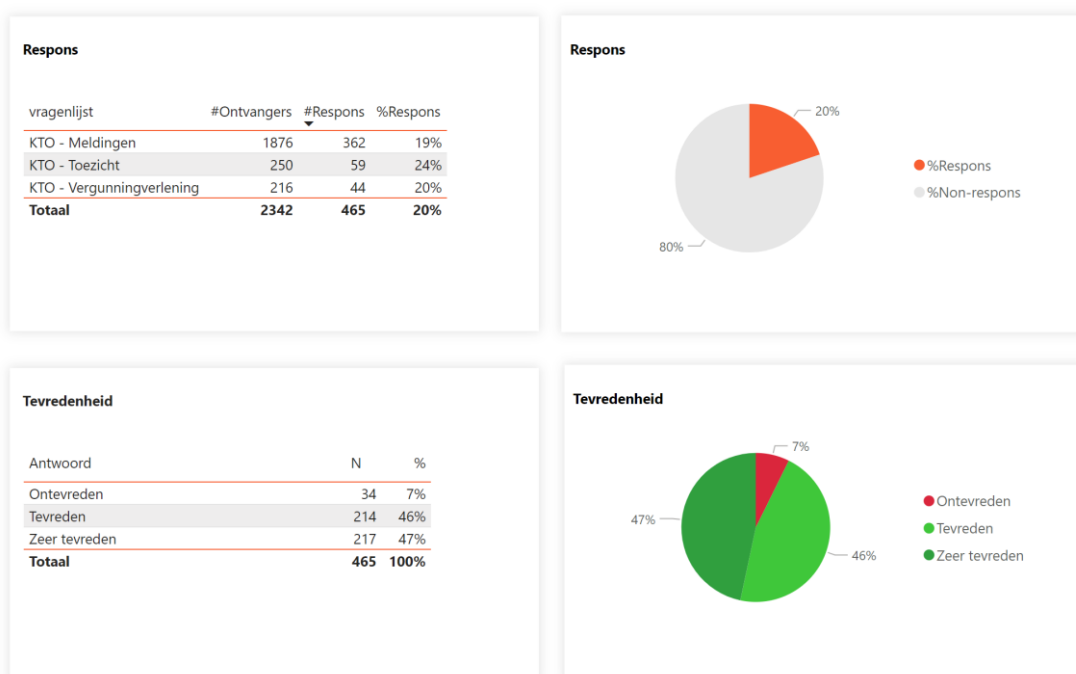
In 2022 is het proces van Continu Leren & Verbeteren (CLV) geïmplementeerd. Dit proces houdt in dat alle medewerkers en afdelingen binnen de organisatie zich richten op het creëren van waarde en het verminderen van verspillingen. We streven naar voortdurende verbetering onze werkprocessen, werkinstructies en werkafspraken om de doorstroom van producten en diensten te optimaliseren. In 2023 is het CLV-initiatief voortgezet, met focus op diverse onderwerpen. In dit kader zijn inmiddels twee onderwerpen afgerond: ‘Proces meervoudige aanvragen’ en ‘Zolderzaken/Werkdossiers’.

Interne audits

Als onderdeel van het CLV-initiatief, is in 2022 gestart met het uitvoeren van interne audits op de primaire werkprocessen. Deze audits hebben als doel om regelmatig te beoordelen of deze processen nog steeds voldoen aan de gestelde eisen en om eventuele aanpassingen als gevolg van vorige audits te evalueren. Door deze interne audits periodiek uit te voeren, wordt de PDCA-cyclus sluitend gemaakt. Na de eerste audit bij Toezicht en Handhaving, hebben de interne audits ook in 2023 doorgang gevonden. Afgelopen jaar zijn ook voor Vergunningverlening en Advies interne audits uitgevoerd, waarbij de bevindingen intern zijn teruggekoppeld aan het management en de medewerkers. In 2024 staat de eerste zogenaamde ‘her-audit’ op de planning bij Toezicht en Handhaving.

Klanttevredenheidsonderzoek

Klanttevredenheid is een cruciale indicator voor het meten van de kwaliteit van onze dienstverlening. Om deze reden is klanttevredenheid opgenomen als beleidsdoel in het Twents VTH-beleid en de Nadere uitwerking. In 2023 is het klanttevredenheidsonderzoek (KTO) bij de OD Twente verder doorontwikkeld en uitgebreid naar meer producttypen. Het resultaat van dit onderzoek wordt tevens gebruikt als input voor eerder benoemde interne audits. De algemene resultaten van het KTO staan hieronder schematisch weergegeven.

Hoewel de respons (20%) wellicht aan de lage kant lijkt, is dit consistent met de respons die wordt gezien bij andere omgevingsdiensten. Het is bemoedigend om te zien dat het hoge aandeel positieve reacties was gericht op de snelle afhandeling van aanvragen. De OD Twente erkent de genoemde verbeterpunten, namelijk communicatie met aanvragers. We blijven ons inzetten om dit aspect in de toekomst verder te optimaliseren.

Als we kijken naar de gemeten tevredenheid over de afgelopen drie jaar, kunnen we een positieve trend waarnemen. In 2021 bedroeg de tevredenheid 91%, gevolgd door 90% in 2022 en de stijging naar 93% in 2023. Deze stijging is bemoedigend en toont de CLV-cultuur van de organisatie, waarbij voortdurend wordt gestreefd naar verbetering in onze dienstverlening. Het meten van klanttevredenheid blijft in de toekomst een belangrijke graadmeter voor de dienstverlening van de OD Twente. Hiermee wordt voldaan aan het VTH-beleidsdoel waarbij klanttevredenheid periodiek wordt gemeten.

3. Evaluatie taken en werkzaamheden 2023

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de door de OD Twente uitgevoerde taken en werkzaamheden in het afgelopen jaar binnen de programma's vergunningverlening, toezicht en handhaving en advies voor de gemeente Almelo.

3.1 Programma Vergunningen

Voor het taakveld vergunningen wordt de vergunningenstrategie gehanteerd. Deze is opgenomen in het uniforme VTH beleid Twente en de Nadere uitwerking. Deze strategie biedt de algemene kaders en uitgangspunten voor vergunningverlening en de verschillende keuzemomenten hierin.

In onderstaande tabel zijn zowel de geplande als het aantal behandelde producten beschreven. Opgemerkt wordt dat het aantal verwachte producten een vraaggerichte inschatting betreft die is gebaseerd op de aantallen van voorgaande jaren en de ontwikkelingen en trends die reeds bekend zijn. Het is namelijk op voorhand niet te bepalen hoeveel van ieder type vergunningaanvragen / meldingen wordt ingediend.

Gemeente Almelo 2023			
PDC	OMSCHRIJVING	UVP 2023 (aantal)	REA 2023 (aantal)
A1.01	Vooroverleg	12	18
A1.02	Melding activiteiten (besluit)	151	161
A1.03	Omgevingsvergunning regulier	11	15
A1.04	Omgevingsvergunning uitgebreid	18	9
A1.05	Toets actualisatie vergunningen	10	0
A1.06	(Gedeeltelijk) intrekken omgevingsvergunning	6	5
A1.07	MER procedure	0	2
A1.08	(Vormvrije) MER beoordeling	4	4
A1.09	Maatwerkvoorschriften	11	7
A1.10	Bodem melding	122	89
A1.11	Bodembeschikking	Plustaak	
A1.12	Melding sloop / asbest	178	141
A1.13	Milieuadvies omgevingsvergunning	0	26
A1.14	Voorbereiden beschikking hogere grenswaarde	Plustaak	
A1.15	Ontheffing APV	Plustaak	
	Totaal	523	477

Ondanks de hoge realisatie en OOTB-maatregelen binnen het programma vergunningen in 2023, blijft de toestroom voor sommige vergunningenproducten onverminderd hoog. Een algemene oorzaak is een kleine piek in aanvragen die aan het einde van het jaar werd ervaren als gevolg van de Omgevingswet. Deze aanvragen zijn ingediend onder het recht dat gold voor 1 januari 2024. De bestaande werkvoorraad wordt in 2024 zo spoedig mogelijk afgehandeld.

Voor de gemeente Almelo hebben voornamelijk bodem- en asbestmeldingen geleid tot een lagere realisatie in vergunningenproducten ten opzichte van de prognoses. Daarnaast hebben de gewenste actualisatietoetsen in 2023 niet plaatsgevonden. Gezien de komst van nieuwe regels onder de Omgevingswet, is besloten om alleen de voorbereidingen rondom deze actualisatietoetsen uit te voeren. De daadwerkelijke actualisatietoetsen zullen met ingang van het nieuwe recht, volgend jaar plaatsvinden.

3.2 Programma Toezicht & Handhaving

Voor toezicht en handhaving zijn al geruime tijd strategieën in gebruik. Deze zijn opgenomen in het VTH Beleid Twente en de Nadere uitwerking. Door toezicht te houden wordt gecontroleerd of wordt voldaan aan wet- en regelgeving en vergunningvoorschriften worden nageleefd. Voor de toezichthouders die de controle uitvoeren maakt de toezichtstrategie duidelijk hoe zij hun werk moeten uitvoeren. Ook geeft het inzicht in de verschillende soorten controles. Om vervolgens een goede uitvoering te geven aan handhaving wordt, indien nodig, aangesloten bij de LHSO.

Gemeente Almelo 2023			
PDC	OMSCHRIJVING	UVP 2023 (aantal)	REA 2023 (aantal)
A2.01	Opleveringscontrole	3	2
A2.02	Periodieke controle	424	326
A2.03	Hercontrole	123	145
A2.04	Aspectcontrole	41	42
A2.05	Administratieve controle	10	36*
A2.06	Administratieve audit	0	1
A2.07	Vrije Veld Toezicht / Gevelcontrole	8	6
A2.08	Klacht / melding	69	115
A2.09	Bodem toezicht	126	120
A2.10	Toezicht sloop / asbest	61	69
A2.11	Toezicht bouwen	0	0
A2.12	Handhavingscontrole	11	20
Totaal		876	882
A3.01	Handhavingsverzoek	5	5
A3.02	Handhavingstraject	36	18
A3.03	(BOA) Strafrechtelijk onderzoek	25	14
Totaal		66	37

**Realisatie AdC (A2.05) betreft grotendeels afgesloten zaken in het kader van energiebesparing (EI2021). Deze realisatie heeft geen of nauwelijks gevolgen voor de urenrealisatie.*

Toezicht

Het aantal verwachte periodieke controles voor de gemeente Almelo is dit jaar niet behaald. Tijdens de najaarsrapportage is geconstateerd dat de oorspronkelijke prognosecijfers voor periodieke controles nog altijd waren gebaseerd op het VTH-beleid 2018. Deze werden niet haalbaar werden geacht met de huidige formatie. Dit heeft afgelopen jaren geleid tot structurele verschillen in de planning en daadwerkelijke realisatie. De OD Twente heeft zich daarom voor 2023 ten doel gesteld om 80% van de geprognosticeerde periodieke controles uit te voeren.

Voor de gemeente Almelo is ook dit doel niet behaald (76,9%). De voornaamste oorzaak hiervoor ligt in de landelijke krapte op de arbeidsmarkt. Dit knelpunt is nog sterker van toepassing voor de agrarische sector, waarbij het lastig blijft voldoende (ervaren) agrarische toezichthouders te werven. Voor de gemeente Almelo wordt het tekort aan periodieke controles gedeeltelijk gecompenseerd door het afhandelen van extra klachten.

Opvallend voor 2023 waren de (te) hoge prognoses en realisatie met betrekking tot bodemtoezicht. In afstemming met haar partners heeft de OD Twente daarom gewerkt aan een risicogericht kader voor toezicht op grondtoepassingen onder het besluit bodemkwaliteit (BBK). Middels een risicomatrix wordt voortaan bepaald

om BBK-toezicht te houden, wat moet leiden tot een Twentebreed controleniveau (circa 65%). Dit draagt bij aan uniformiteit en een 'level playing field'. Vanwege mogelijke nieuwe taken onder de Omgevingswet, leidt dit echter niet noodzakelijk tot minder werk voor team bodemtoezicht.

Handhaving

De hoge werkdruk als gevolg van personeelstekort binnen het cluster juridisch is ondanks vele inspanningen onveranderd gebleven. Dit heeft geleid tot een laag aantal afgeronde handhavingstrajecten en een structureel hoge werkvoorraad. Hierdoor vonden OOTB-maatregelen binnen dit cluster ook afgelopen jaar doorgang. Eind 2023 heeft het intensieve recruitmentproces echter vruchten afgeworpen. Er zijn inmiddels meerdere juristen aangetrokken, waaronder een senior-jurist. Dit moet in de loop van 2024 leiden tot een afname in werkvoorraad en werkdruk binnen cluster juridisch. Komende periode zal blijken in hoeverre de onderbezetting binnen het juridisch cluster en de OOTB-maatregelen invloed hebben gehad op de mogelijke risico's. Denk hierbij aan het verlopen van handhavingstermijnen en meer procedures die geen stand houden bij een bezwaarschriftencommissie.

3.3 Programma Advies

Naast producten op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving, kennen we ook specialistische adviesproducten. Deze producten zijn hieronder opgenomen. Er wordt aangesloten bij de producten uit de Twentse Norm (PDC).

Gemeente Almelo 2023			
PDC	OMSCHRIJVING	UVP 2023 (aantal)	REA 2023 (aantal)
A4.01	Voorlopige voorziening	0	0
A4.02	Bezwaar	2	1
A4.03	Beroep	2	0
A4.04	Advies bij juridische procedures	3	4
A4.05	Advies bodem	53	30
A4.06	Advies externe veiligheid	2	20
A4.07	Advies milieuzonering	0	1
A4.08	Advies geluid	15	7
A4.09	Advies luchtkwaliteit (lucht en geur)	3	26
A4.10	Milieuadvies ruimtelijke ordening	Plustaak	
A4.11	Advies beleidsontwikkeling milieu	Plustaak	
A4.12	Advies algemeen	Plustaak	
A4.13	Informatieverstrekking	2	3
A4.14	Advies Flora en Fauna	Plustaak	
A4.15	Advies energie en duurzaamheid	Plustaak	
A4.16	Integraal Omgevingsadvies	Plustaak	
A4.17	Advies sloop/asbest	57	42
	Totaal	139	134

Het totaal aantal adviezen is overeenkomstig de planning, maar wijkt op onderdelen af. Er zijn minder adviezen algemeen, maar dat is gunstig omdat dit product in het verleden vooral werd gebruikt om adviezen te registreren die niet onder andere producttypen te vangen waren (zie rapportage facultatieve taken).

De adviezen geluid en luchtkwaliteit zijn erg hoog, waarbij wordt opgemerkt dat veel luchtadviezen zijn afgedaan met behulp van de OOTB-maatregelen. Voor nadere toelichting over geluidsadviezen wordt tevens verwezen naar de rapportage over de facultatieve taken. De hogere aantallen voor advies externe veiligheid heeft grotendeels te maken met werkzaamheden rondom de vijfjaarlijkse goedkeuring op uitgangspuntendocumenten van vuurwerkopslagen.

3.4 Externe Partners

Bij de uitvoering van VTH-taken werkt de OD Twente regelmatig samen met verschillende externe partners. Deze samenwerking is gebaseerd op wettelijke en wenselijke taken. Eventuele “wenselijke taken” worden vastgelegd in werkafspraken tussen de OD Twente en de desbetreffende externe partij. Hiervan wordt het bevoegd gezag in kennis gesteld, evenals voor afspraken en/of prioriteiten in het kader van toezicht en handhaving en het gezamenlijk uitvoeren van projecten.

Samenwerking Veiligheidsregio

De OD Twente heeft een structurele samenwerking met de Veiligheidsregio Twente. Er vindt periodiek overleg plaats op verschillende niveaus, van directieniveau tot casusniveau. De samenwerking is vastgelegd in een DVO, maar in de praktijk vooral pragmatisch van aard. Medewerkers weten elkaar snel te vinden en er wordt periodiek bij elkaar op kantoor gewerkt om een makkelijk aanspreekpunt te zijn. Er zijn geen concrete gezamenlijke controleprojecten uitgevoerd in 2023. Wel is intensief samenwerkt rondom de komst van de Omgevingswet. Een goed voorbeeld hiervan is de pilot ‘bouwsteen Externe Veiligheid’. Hierin is samen met de gemeenten Almelo en Haaksbergen een eerste aanzet geschreven voor een paragraaf externe veiligheid onder het omgevingsplan. Elke gemeente moet de komende jaren een omgevingsplan opstellen en vaststellen.

Samenwerking Waterschappen

De noordoostelijke OD's en waterschappen uit de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel hebben een structurele samenwerkingsovereenkomst. Hierbinnen wordt themagericht samengewerkt middels jaarlijkse projecten en activiteiten. De doelstelling van de samenwerking is om op een laagdrempelige manier en op basis van vrijwilligheid elkaar te versterken. Gezocht wordt naar een combinatie van kennis en uitvoering.

Het project om de handhavingsstrategieën tussen de organisaties op elkaar af te stemmen is afgerond. Gezamenlijk is kennis en ervaring uitgewisseld, waarbij is gekeken naar mogelijk raakvlak. Dit heeft geleid tot harmonisatie van bepaalde onderdelen van de strategie. Uiteraard bepaalt ieder bestuur haar eigen ambitieniveau. Verder is een kennisproject opgestart rondom co-vergisters. De Noordelijke Omgevingsdiensten hebben hierbij onderzoeken uitgevoerd naar de samenstelling van digestaat. In een gezamenlijke werkgroep worden de aanpak, resultaten en vervolg met elkaar afgestemd. Tenslotte is het project Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) uitgesteld vanwege capaciteitsproblemen rondom de invulling van het projectleiderschap. Dit krijgt een vervolg in 2024.

Ketensamenwerking

De OD Twente maakt onderdeel uit van het programmamanagersoverleg Omgevingswet. Binnen dit programmamanagersoverleg werken alle ketenpartners samen aan de invoering van de Omgevingswet. Alle Twente gemeenten, de provincie, het waterschap, de Veiligheidsregio en de GGD zijn vaste deelnemers. Daarnaast sluiten naar behoefte ook partijen als Het Oversticht en Rijkswaterstaat aan. Gezamenlijk maken we afspraken over ketensamenwerking bij initiatieven en testen we het nieuwe DSO. In 2023 zijn de samenwerkingsafspraken tussen de verschillende bevoegde gezagen en de ketenpartners gemaakt. Hierbij is er een eenduidige werkwijze afgesproken, waarmee we op dit punt voldoende zijn voorbereid op de komst van de Omgevingswet binnen de regio Twente.

4. Projecten

In dit hoofdstuk wordt een overzicht verschaft van de projecten die in het afgelopen jaar zijn uitgevoerd of waaraan is deelgenomen. De regionale projecten en collectieve werkzaamheden die hieronder worden benoemd vinden ook in 2024 doorgang

4.1. Regionale projecten

Omgevingswet (zie ook par. 1.3)

De definitieve inwerkingtreding van de Omgevingswet gaf duidelijkheid, scherpste en focus aan de voorbereiding. Deze voorbereiding richtte zich zowel op aanpassingen binnen de OD Twente, evenals samenwerkingsafspraken met bevoegde gezagen en ketenpartners. Ook zijn medewerkers opgeleid. Dit betroffen zowel hernieuwde basistrainingen, maar ook verdiepingstrainingen voor specialisten. Voor de eerste maanden van 2024 zijn maatregelen getroffen om eventuele problemen snel op te lossen. Een (extreem) grote piek in aanvragen is eind 2023 uitgebleven. Wel is duidelijk geworden dat bij bevoegde gezagen veel aanvragen binnen zijn gekomen.

In 2023 is de pilot OTT voortgezet om ervaring op te doen met de nieuwe integrale werkwijze onder de Omgevingswet. Extra voorlichting rond de zomer 2023 heeft ervoor gezorgd dat het aantal behandelde zaken op de OTT fors is gestegen. De ervaring met deze casussen is voor het overgrote deel positief. Ook zijn er enkele casussen geweest met goede leerpunten. In 2024 wordt besluitvorming voorbereid om de OTT op termijn een definitieve plek te geven binnen de OD Twente.

SPUK IBP (zie ook par. 1.3)

Naar aanleiding van het rapport 'Om de leefomgeving' van de commissie van Aartsen is het landelijk traject IBP VTH opgestart. Het voornaamste doel van dit programma is het verbeteren van het VTH-stelsel via 6 pijlers:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging
3. Informatievoorziening VTH
4. Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht

Middels een Specifieke Uitkering (SPUK IBP) heeft de OD Twente in 2023 een grote bijdrage geleverd aan deze pijlers. Hierbij lag de focus vooral op pijler 1 (robuustheid), 4 (arbeidsmarkt), 5 (onafhankelijke uitvoering) en 6 (monitoring). Dit alles draagt bij aan de versterking van de OD Twente als hoogwaardige dienst.

Energie & Duurzaamheid (zie ook par. 1.3 en Jaarverslag E&D)

In de afgelopen jaren heeft de OD Twente externe middelen vanuit het Rijk, de provincie en enkele gemeenten ontvangen voor de uitvoering van VTH-taken en doorontwikkeling binnen het thema energie en duurzaamheid.

1. VUE3: Vanuit het Rijk is extra budget beschikbaar gesteld om voor 2022 en 2023 energiebesparingstaken voor gemeenten uit te voeren. Deze taken zijn door een externe partij uitgevoerd. Eind 2023 zijn deze werkzaamheden voltooid, waarvoor het volledige budget is benut.
2. Programma energie en duurzaamheid 2022-2023: Het grootste deel van de uitvoering voor beide jaren heeft plaatsgevonden in 2023. Hierbij is een inhaalslag gemaakt, waarbij ongeveer 95% van alle middelen zijn besteed. Openstaande taken liggen voornamelijk bij hercontroles. Het doel is deze werkzaamheden in 2024 alsnog uit te voeren.
3. SPUK THE: Middels deze subsidie heeft de OD Twente tot en met 2026 rijksmiddelen ter beschikking om additionele taken uit te voeren op het gebied van energietoezicht. Van groot belang is de randvoorwaarde van de SPUK-THE, namelijk dat deze subsidie is gebaseerd op co-financiering. Zonder bijdrage van de individuele partners, vervalt hierbij ook het recht op de rijksmiddelen vanuit de SPUK THE. Eind 2023 heeft het overgrote deel van de partners de intentie uitgesproken om deze werkzaamheden in 2024 te continueren.

Landelijke vergunningenstrategie (zie ook par. 2.5)

In 2023 is het project LVS afgerond. De OD Twente heeft de projectleider geworven en heeft samen met andere omgevingsdiensten gewerkt aan een landelijke standaard voor vergunningverlening. Dit is vertaald naar een ICT-tool, waarmee een standaard toetsniveau wordt toegekend aan verschillende milieubelastende activiteiten. Binnen een regio kan deze landelijke standaard vertaald worden naar een regionale ambitie. De OD Twente wil dit samen met de bevoegd gezagen in 2024 oppakken als 'nadere uitwerking' op het nieuwe VTH-beleid Twente.

Projectmanagement (zie ook par. 2.1)

Het projectmatig werken is in 2023 geïmplementeerd in de organisatie. De aanpak van de SPUK-THE, de SPUK IBP-VTH en de LVS hebben hieraan bijgedragen. Ook is een functieprofiel opgesteld voor projectleider, die in 2024 wordt ingevuld binnen de organisatie zodat de kennis over projectmatig werken wordt geborgd.

4.2. Collectieve werkzaamheden

Stikstof / duurzame landbouw (zie ook par. 1.3)

Stoppersregeling: Vanaf 1 januari 2013 moeten alle intensieve veehouderijen voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting (Beh). Vervolgens is het landelijke gedoogbeleid 'Actieplan Ammoniak Veehouderij' in het leven geroepen. Onderdeel hiervan was de stoppersregeling, waarmee agrariërs tot 1 januari 2020 de tijd kregen om alsnog aan het Beh te voldoen. De OD Twente heeft de afgelopen jaren deze bedrijven gecontroleerd en daarnaast op projectmatige wijze ondersteuning geboden rondom de stoppersregeling. Deze werkzaamheden zijn in 2023 afgerond. Vanuit de circa 475 locaties die hebben meegedaan aan de stoppersregeling, zijn voor 170 bedrijven de OBM ambtshalve ingetrokken of een nieuwe OBM verleend. Nog eens 200 OBM's kunnen worden ingetrokken als ze voldoen aan de voorwaarden. De overige bedrijven moeten nog nader worden onderzocht en mogelijk opnieuw worden gecontroleerd. De stoppersregeling wordt in 2024 opgevolgd door de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv).

PPLG: De OD Twente is aangesloten bij de provinciale werkgroep en levert een bijdrage aan het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). Er wordt nagedacht over mogelijke maatregelen in het landelijk gebied en er wordt data aangeleverd voor onder andere gebiedsanalyses en mogelijke impact van deze maatregelen. Vanuit dit project kunnen vervolgens individuele gemeenten worden geadviseerd.

Ketentoezicht

Projectleiding en coördinatie ligt bij de OD Twente, maar uitvoering vindt plaats bij de OD Rivierenland. In 2023 zijn gerichte interventies uitgevoerd op enkele bedrijven binnen Twente. Vanwege het vertrouwelijke karakter hiervan wordt hierover niet verder uitgeweid.

Uitvoeringsagenda Bodembeheer

De OD Twente heeft in 2023 de organiserende en coördinerende voorzittersrol vervuld binnen het Kennisnetwerk Bodembeheer Twente. Daarnaast is de gezamenlijke nota bodembeheer inhoudelijk geëvalueerd en aangepast. De nota is hierbij tevens 'Omgevingswet proof' gemaakt en is ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraden.

4.3. Lokale projecten

Horecatoezicht centrumgebied Almelo

Naar aanleiding van veel klachten van bewoners in de binnenstad, is vanuit het UVP 2023 capaciteit gereserveerd voor de projectmatige aanpak van toezicht op het centrumgebied in Almelo. De klachten richtten zich vooral op geluid. Uit nader onderzoek is gebleken dat veel horecabedrijven naast milieu, ook niet voldoen aan andere wetgeving. Dit heeft geleid tot een vervolgtraject met integrale controles op de horecapanden in de binnenstad (bouw, ruimtelijke ordening, milieu, APV en brandveiligheid). Hierbij zijn overtredingen geconstateerd en kenbaar gemaakt aan de ondernemers. Door het project zo breed aan te vliegen, is veel gelegenheid gecreëerd om met de ondernemers in gesprek te gaan. Belangrijk hierbij is de notie, dat de integrale aanpak ook leidt tot positieve feedback. Ook de controlepunten die voldoen aan wet- en regelgeving worden benoemd, waardoor het gesprek over aspecten die niet in orde waren, gemakkelijker werd. Het project loopt door in 2024, wanneer de hercontroles worden uitgevoerd.

5. Uitvoeringsorganisatie & bedrijfsvoering

De OD Twente moet als uitvoeringsorganisatie met bedrijfsvoering aan een aantal elementen voldoen ten aanzien van haar organisatie, borging van middelen, monitoring en rapportage. De uitvoeringsorganisatie dient zodanig ingericht te zijn dat een goede uitvoering van het VTH-beleid, inclusief de Nadere uitwerking en programma gewaarborgd is. Per element is aangegeven hoe hier uitvoering aan wordt gegeven.

Omschrijving	Toelichting
Uitvoeringsorganisatie	
De bestuursorganen richten hun organisatie zodanig in dat een goede uitvoering van het uitvoerings- en handhavingsbeleid, en de uitvoeringsprogramma's, gewaarborgd is.	Via een governance is geborgd dat de beleids- en uitvoeringscyclus zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt opgepakt door zowel de bevoegde gezagen als de OD Twente. Tevens zijn de afspraken vastgelegd in de GR, DVO's en het bedrijfsplan.
De bestuursorganen dragen er in ieder geval zorg voor dat: a) De personeelsformatie ten behoeve van de uitvoering en de handhaving en de bij de onderscheiden functies behorende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden worden vastgelegd. b) Vergunningverleners niet worden belast met het toezicht op naleving en het voorbereiden of uitvoeren van bestuurlijke sancties. c) Toezichthouders niet voortdurend worden belast met het uitoefenen van toezicht op de naleving met betrekking tot dezelfde inrichting. d) De organisatie van de bestuursorganen en van de Omgevingsdienst ook buiten de gebruikelijke kantooruren bereikbaar en beschikbaar is.	Bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden zijn beschreven in de functieomschrijvingen en het formatieplan. Er geldt functiescheiding op persoonsniveau tussen vergunningverlening enerzijds en toezicht en handhaving anderzijds. Ook is er sprake van periodieke roulatie van toezichthouders en worden hercontroles altijd uitgevoerd door een andere toezichthouder. Voor specialismen en juridische deskundigheden geldt een scheiding op objectniveau. De OD Twente kent een 24/7 wachtdienst.
De bestuursorganen dragen tevens zorg voor dat: a) Een beschrijving van de werkprocessen, de procedures en de bijbehorende informatievoorziening inzake de uitvoerings- en handhavingstaken en het voorbereiden, geven en uitvoeren van bestuurlijke sancties wordt vastgesteld. b) De uit te voeren werkzaamheden plaatsvinden overeenkomstig deze beschrijving.	a) In de werkprocessen staat beschreven op welke wijze vergunningverleners, toezichthouders, handhavers en adviseurs hun werkzaamheden uitvoeren. Deze staan in het kwaliteitssysteem (WIKI 360). b) Er wordt een kwaliteitsplan opgesteld waarin de uitvoeringskwaliteit wordt geborgd. Elementen hierin worden getoetst middels het uitvoeren van audits.
Borging van middelen	
De bestuursorganen dragen er zorg voor dat: a) De voor het bereiken van de gestelde doelen en de voor het uitvoeren van de daarin bedoelde activiteiten benodigde en beschikbare financiële en personele middelen inzichtelijk worden gemaakt en in de begroting van de rechtspersonen en van de Omgevingsdienst worden gewaarborgd. b) De wijze van berekening van de benodigde financiële en personele middelen inzichtelijk wordt gemaakt. c) Voor de uitvoering van de uitvoeringsprogramma's voldoende financiële en personele middelen beschikbaar zijn en dat deze middelen zo nodig worden aangevuld of de uitvoeringsprogramma's zo nodig worden aangepast.	a) Borging vindt plaats middels de jaarlijkse programmabegrotingen, waarin per programma en deelnemer de middelen in beeld worden gebracht. b) Er wordt gewerkt met een PDC, die in 2024 wordt omgezet naar de Omgevingswet. Hierbij vormen producten, kengetallen en projecten een belangrijke basis voor de financiële berekening. c) Voor het eerst wordt op Twents niveau inzichtelijk gemaakt welke inzet de OD Twente in 2024 gaat uitvoeren, met voldoende capaciteit en middelen.

Monitoring	
De bestuursorganen bewaken resultaten en voortgang van: a) Het bereiken van de krachtens die leden gestelde doelen. b) De uitvoering van de uitvoeringsprogramma's.	Er wordt 4 en 8 maandelijks gerapporteerd over de voortgang. Bevoegde gezagen worden hierover op de hoogte gehouden middels accountgesprekken. In 2024 wordt monitoring ingericht om beter inzichtelijk te maken welke bijdrage is geleverd aan de gestelde doelen.
De bestuursorganen dragen zorg voor de registratie van gegevens die zijn verkregen in het kader van de uitvoering en handhaving.	Betreft de vastlegging middels het zaaksysteem PowerBrowser en ondersteunende applicaties. Het archief VTH is per deelnemer afgestemd.
Rapportage	
De bestuursorganen rapporteren periodiek over: a) Het bereiken van de krachtens die leden gestelde doelen. b) De uitvoering van de voorgenomen activiteiten in verhouding tot de prioriteitenstelling c) De uitvoering van de afspraken	a) Monitoring en jaarverslag. b) Jaarverslag en 4- en 8-maandenrapportages. c) Jaarverslag en 4- en 8-maandenrapportages.
De bestuursorganen evalueren jaarlijks of de activiteiten die zijn opgenomen in de uitvoeringsprogramma's zijn uitgevoerd en in hoeverre deze activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de gestelde doelen.	Betreft de jaarlijkse rapportage middels het Jaarverslag VTH, inclusief terugkoppeling VTH-beleidsdoelen en bijbehorende UVP.
B&W en GS delen de rapportage mee aan de gemeenteraad en provinciale staten.	Betreft de jaarlijkse aanbieding van het Jaarverslag VTH.
Verplichte aansluiting Inspectieview Milieu	De verplichte aansluiting op Inspectieview Milieu is gerealiseerd middels deelname aan I-GO (Gelderse Omgevingsdiensten).